

U S T A W A

z dnia 2018 r.

o zmianie ustawy – Prawo o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2017 r. poz. 1767 oraz z 2018 r. poz. 5, 1000 i 1139) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Prokurator może uczestniczyć na prawach strony lub uczestnika postępowania w każdym postępowaniu prowadzonym przez organy władzy i administracji publicznej, sądy i trybunały, chyba że ustawy stanowią inaczej.”;

2) w art. 20 w § 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Tryb i szczegółowy sposób wykonywania tej obsługi może określić Prokurator Krajowy”;

3) w art. 23 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do podstawowych zadań prokuratury okręgowej należy zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy przed sądami powszechnymi, a w jednostkach, w których utworzono wydziały do spraw wojskowych, także przed sądami wojskowymi, prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach o poważne przestępstwa kryminalne, finansowe i skarbowe, a w jednostkach, w których utworzono wydziały do spraw wojskowych, także w sprawach podlegających orzecznictwu wojskowych sądów okręgowych, sprawowanie nadzoru nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach rejonowych, a także prowadzenie wizytacji prokuratur rejonowych.”;

4) w art. 24 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do podstawowych zadań prokuratury rejonowej należy zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy przed sądami powszechnymi, a w jednostkach, w których utworzono działy do spraw wojskowych, także przed sądami wojskowymi, prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, z wyłączeniem spraw wymienionych w art. 19 § 4, art. 20 § 3, art. 22

§ 2 i art. 23 § 2, a w jednostkach, w których utworzono działy do spraw wojskowych, także w sprawach podlegających orzecznictwu wojskowych sądów garnizonowych.”;

5) w art. 36 po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Przepisy zarządzenia, o których mowa w § 2, stosuje się odpowiednio do zakresu działania sekretariatów i innych działów administracji w Głównej Komisji oraz w oddziałowych komisjach.”;

6) w art. 43 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Krajowa Rada Prokuratorów opiniuje wnioski o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 roku życia.”;

7) w art. 93 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Prawomocne orzeczenie sądu dyscyplinarnego o wydaleniu ze służby prokuratorskiej oraz prawomocny wyrok sądu skazujący prokuratora za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub orzekający wobec prokuratora środek karny pozbawienia praw publicznych, zakaz zajmowania stanowiska prokuratora, degradację lub wydalenie z zawodowej służby wojskowej, powodują z mocy prawa utratę stanowiska prokuratora; stosunek służbowy prokuratora wygasa z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia lub wyroku.”;

8) w art. 106a:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§1. Prokurator Generalny może delegować:

1) prokuratora Głównej Komisji do oddziałowej komisji lub Biura Lustracyjnego;

2) prokuratora oddziałowej komisji do innej oddziałowej komisji, Głównej Komisji lub do oddziałowego biura lustracyjnego;

3) prokuratora Biura Lustracyjnego do oddziałowego biura lustracyjnego lub do Głównej Komisji;

4) prokuratora oddziałowego biura lustracyjnego do innego oddziałowego biura lustracyjnego, Biura Lustracyjnego lub do oddziałowej komisji.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Delegowanie prokuratora Głównej Komisji, prokuratora Biura Lustracyjnego, prokuratora oddziałowej komisji i prokuratora oddziałowego biura lustracyjnego na okres do 2 miesięcy w ciągu roku może zarządzić również Dyrektor Głównej Komisji.”;

9) w art. 109 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przepisy § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 stosuje się odpowiednio do prokuratora Prokuratury Krajowej, który uzyskał zgodę, o której mowa w art. 121 § 2.”;

10) art. 112 otrzymuje brzmienie:

„Art. 112. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, tryb delegowania prokuratorów do Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Krajowej, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, tryb i sposób realizacji prawa do nieodpłatnego zakwaterowania i zwrotu kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w tym maksymalną wysokość zwrotu kosztów faktycznie poniesionych oraz wysokość miesięcznego ryczałtu, przy uwzględnieniu możliwości zróżnicowania jego wysokości w zależności od miejscowości delegowania, a także tryb i sposób realizacji świadczeń, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 2-6, w tym przypadki, w których diety, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 4, nie przysługują, mając na względzie sprawność procedury delegowania oraz konieczność zapewnienia warunków do prawidłowego wykonywania obowiązków i powierzonej prokuratorowi funkcji, jak również konieczność zwrotu wydatków poniesionych przez prokuratora, przy uwzględnieniu przeciętnych kosztów zakwaterowania i utrzymania się.”;

11) w art. 127 § 2 i 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Prokurator może nadal zajmować stanowisko po ukończeniu 65 roku życia, jeżeli Prokurator Generalny na wniosek prokuratora, po przedstawieniu zaświadczenia stwierdzającego, że jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia obowiązków prokuratora, oraz po zasięgnięciu opinii Prokuratora Krajowego, Krajowej Rady Prokuratorów oraz właściwego prokuratora przełożonego, wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska przez prokuratora.

§ 3. Wniosek i zaświadczenie, o których mowa w § 2, składa się Prokuratorowi Generalnemu najpóźniej na 6 miesięcy przed ukończeniem 65 roku życia. W przypadku niezakończenia postępowania związanego z rozpoznaniem wniosku prokurator pozostaje w służbie do czasu zakończenia postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym.”;

12) w art. 154 § 10 otrzymuje brzmienie:

§ 10. W terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia, o którym mowa w § 9, obwinionemu, Prokuratorowi Generalnemu oraz organowi, który żądał wszczęcia postępowania wyjaśniającego, służy odwołanie do sądu dyscyplinarnego.”;

13) w art. 174 w § 1a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przez co najmniej 3 lata była zatrudniona na stanowisku asystenta prokuratora lub asystenta sędziego lub wykonywała czynności związane z tworzeniem lub stosowaniem prawa w urzędach obsługujących organy państwowe lub”.

Art. 2. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 3, 5, 106, 138, 771, 848, 1000 i 1045) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w § 1a:

a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W sądach rejonowych zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości wykonują także asesory sądowi, z wyłączeniem:”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rozstrzygania spraw, o których mowa w art. 12 § 1a pkt 1.”;

2) w art. 11 § 2a i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2a. Przewodniczącym wydziału ksiąg wieczystych, wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów oraz wydziału gospodarczego do spraw Krajowego Rejestru Sądowego jest referendarz sądowy.”;

§ 3. Funkcję przewodniczącego wydziału powierza prezes sądu. Przed powierzeniem funkcji przewodniczącego wydziału w sądzie apelacyjnym prezes sądu zasięga opinii kolegium sądu apelacyjnego. Przed powierzeniem funkcji przewodniczącego wydziału w sądzie okręgowym i rejonowym prezes sądu zasięga opinii kolegium sądu okręgowego.”;

3) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. § 1. W sądzie rejonowym można tworzyć wydziały:

1) cywilny - do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw;

2) karny - do spraw z zakresu prawa karnego;

3) rodzinny i nieletnich - do spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych oraz spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw;

- 4) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych - do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
 - 5) gospodarczy - do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
 - 5) ksiąg wieczystych - do prowadzenia ksiąg wieczystych.”;
- 4) art. 16 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 16. § 1. W sądzie okręgowym można tworzyć wydziały:
- 1) cywilny - do spraw z zakresu prawa cywilnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego, spraw dotyczących leczenia osób uzależnionych od alkoholu oraz od środków odurzających i psychotropowych, spraw należących do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw oraz spraw dotyczących demoralizacji i czynów karalnych nieletnich;
 - 2) karny - do spraw z zakresu prawa karnego oraz spraw zgodności z prawdą oświadczeń lustracyjnych;
 - 3) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych - do spraw odpowiednio z zakresu prawa pracy lub z zakresu ubezpieczeń społecznych;
 - 4) gospodarczy - do spraw gospodarczych oraz innych spraw z zakresu prawa gospodarczego i cywilnego należących do sądu gospodarczego na podstawie odrębnych ustaw;
 - 5) kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych - do spraw związanych z kontrolą pozyskiwania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych przez Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służbę Ochrony Państwa, Służbę Celno-Skarbową i Biuro Nadzoru Wewnętrznego.
- § 2. Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, wskazuje wydział sądu okręgowego rozpoznający środki odwoławcze w elektronicznym postępowaniu upominawczym.”;
- 5) w art. 22a:
- a) w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Prezes sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym po zasięgnięciu opinii kolegium sądu apelacyjnego, prezes sądu okręgowego w sądzie okręgowym po zasięgnięciu opinii kolegium sądu okręgowego a prezes sądu rejonowego w sądzie rejonowym po

zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu okręgowego ustala, najpóźniej do końca listopada każdego roku, podział czynności, który określa:”,

b) w § 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„W przypadku asesorów sądowych, o których mowa w § 1a, zmiana zakresu obowiązków skutkująca przeniesieniem do innego wydziału sądu jest możliwa w przypadkach szczególnie uzasadnionych, nie wcześniej niż po upływie roku służby i tylko raz.”,

c) § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. Sędzia lub asesor sądowy, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu, może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa, w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie nie przysługuje w przypadku:

- 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu;
- 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.”,

§ 6. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem prezesa sądu, który dokonał podziału czynności objętego odwołaniem. Prezes sądu przekazuje odwołanie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie 14 dni od dnia jego otrzymania wraz ze stanowiskiem w sprawie. Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwałę uwzględniającą albo oddalającą odwołanie sędziego, mając na uwadze względy, o których mowa w § 1. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa w sprawie odwołania, o którym mowa w § 5, nie wymaga uzasadnienia. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje. Do czasu podjęcia uchwały sędzia lub asesor sądowy wykonuje obowiązki dotychczasowe”;

6) w art. 28 po § 5 dodaje się § 5a-5d w brzmieniu:

„§ 5a. W uzasadnionych przypadkach przewodniczący kolegium może zarządzić przeprowadzenie głosowania w trybie obiegowym.

§ 5b. W przypadku przeprowadzania głosowania w trybie obiegowym nie można zarządzić głosowania tajnego.

§ 5c. Głosowanie w trybie obiegowym jest ważne, jeżeli w terminie wyznaczonym na zajęcie stanowiska głos odda co najmniej połowa członków kolegium.

§ 5d. Głosowania w trybie obiegowym nie przeprowadza się, jeżeli sprzeciw zgłosi chociażby jeden z członków kolegium.”;

7) w art. 30 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do kolegium sądu okręgowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 28 z tym, że przewodniczącym kolegium sądu okręgowego jest prezes tego sądu, a w razie jego nieobecności - najstarszy służbą wiceprezes sądu okręgowego.”;

8) w art. 33:

a) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w art. 34 pkt 1 i 4 i art. 112 § 3, a ponadto jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków zgromadzenia.”,

b) w § 12 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„W przypadku równej liczby głosów oddanych na co najmniej dwóch kandydatów, pierwszeństwo przysługuje sędziemu z najdłuższym stażem pracy na stanowisku sędziego.”;

9) w art. 34 uchyla się pkt 2;

10) w art. 35:

a) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Uchwały zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w art. 33 § 7 i art. 58 § 2, a ponadto jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków zgromadzenia.”,

b) w § 8b dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„W przypadku równej liczby głosów oddanych na co najmniej dwóch kandydatów, pierwszeństwo przysługuje sędziemu z najdłuższym stażem pracy na stanowisku sędziego.”;

11) w art. 36a § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Uchwały zebrania sędziów danego sądu zapadają bezwzględną większością głosów. Głosowanie jest tajne jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków zebrania.”;

12) w art. 37d:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziego wizytatora w sądzie apelacyjnym powołuje prezes sądu apelacyjnego, a w sądzie okręgowym – prezes sądu okręgowego, na okres czterech lat, spośród sędziów posiadających co najmniej siedmioletni staż pracy na stanowisku sędziego. Przed powołaniem sędziego wizytatora prezes sądu zasięga opinii Ministra Sprawiedliwości.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Jeżeli Minister Sprawiedliwości w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia przez prezesa sądu zamiaru powołania sędziego wizytatora nie wyda opinii, uważa się, że opinia jest pozytywna.”,

c) uchyla się § 4;

13) w art. 41w § 1:

a) w pkt 2:

– uchyla się lit. c,

– uchyla się lit. i,

b) część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– uwzględniając zasady sprawności, racjonalności, ekonomicznego i szybkiego działania oraz potrzebę zapewnienia rzetelnego wykonywania zadań powierzonych sądom, a także potrzebę zapewnienia równomiernego i obiektywnego obciążenia sędziów, asesorów sądowych i referendarzy sądowych obowiązkami, zapewnienia zbliżonego prawdopodobieństwa udziału w składzie wieloosobowym, wykorzystania rozwiązań informatycznych do losowego przydziału spraw oraz zastosowania innych sposobów losowego przydziału spraw w przypadku braku możliwości korzystania z tych rozwiązań.”,

14) w art. 46 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W składzie sądu może brać udział tylko jeden sędzia innego sądu. Sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym składu sądu, z wyłączeniem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników albo w składzie jednego sędziego.”;

15) w art. 47b w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Po odbyciu posiedzenia, o którym zawiadamia się strony, zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie.”;

16) w art. 57:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego, o którym mowa w art. 55 § 2, może zgłosić swoją kandydaturę na stanowisko sędziowskie w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia, o którym mowa w art. 20a § 4. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie może uczestniczyć w nie więcej niż dwóch postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim jednocześnie.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a i 1b w brzmieniu:

„§ 1a. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym nie może, do czasu zakończenia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie powszechnym, zgłosić swej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym ani wojewódzkim sądzie administracyjnym. Zgłoszenie kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w tych sądach powoduje zakończenie postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie powszechnym.”

§ 1b. Osoba, która zgłosiła swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym, nie może, do czasu zakończenia postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w tym sądzie, zgłosić swej kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym.”;

17) w art. 57a:

a) § 1-4 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu administracyjnego albo sędziego sądu wojskowego, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw

sądowych różnych kategorii, w których rozpoznawaniu brał udział, a w przypadku mniejszej liczby spraw - wykaz sygnatur akt wszystkich spraw.

§ 2. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który zajmuje stanowisko prokuratora, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw, w których prowadził lub nadzorował postępowanie przygotowawcze, sporządził akt oskarżenia lub środki zaskarżenia albo występował przed sądem lub składał pisma procesowe, a w przypadku mniejszej liczby spraw - wykaz sygnatur akt wszystkich spraw.

§ 3. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód adwokata lub radcy prawnego albo zajmuje stanowisko radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw sądowych różnych kategorii, w których występował w charakterze zastępcy procesowego, a jeżeli występował w mniejszej liczbie spraw - wykaz sygnatur akt wszystkich spraw, ze wskazaniem sądów, w których sprawy te toczyły się lub toczą, a także odpisy wszystkich, jednak nie więcej niż pięćdziesięciu, opinii prawnych i innych dokumentów sporządzonych w związku ze stosowaniem lub tworzeniem prawa; starszy radca i radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dołączają ponadto opinię przełożonego.

§ 4. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonuje zawód notariusza, do karty zgłoszenia dołącza wykaz pięćdziesięciu aktów notarialnych obejmujących różne kategorie spraw, a jeżeli sporządził mniejszą ich liczbę - wykaz wszystkich aktów.”,

b) § 7 otrzymuje brzmienie:

„§ 7. Kandydat na wolne stanowisko sędziowskie zajmujący stanowisko sędziego albo prokuratora, który w okresie poprzedzającym obwieszczenie był delegowany do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości lub przez niego nadzorowanej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, do karty zgłoszenia dołącza wykaz sygnatur akt pięćdziesięciu spraw określonych w § 1 lub 2 lub spraw zarejestrowanych w referacie kandydata lub przez niego nadzorowanych w okresie delegowania, a także opis wykonywanych w okresie delegowania czynności wraz z opinią przełożonego.”,

c) § 11 otrzymuje brzmienie:

„§ 11. Do kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, który wykonywał więcej niż jeden z zawodów wskazanych w przepisach § 1-5 i 10, stosuje się przepisy § 1-5 i 7, z tym że łączna liczba zamieszczonych w wykazie sygnatur akt spraw lub odpisów opinii prawnych i innych dokumentów, o których mowa w tych przepisach, nie może przekraczać stu.”;

18) w art. 57aa:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Zgłoszenie kandydatury na kolejne wolne stanowisko sędziowskie może nastąpić nie wcześniej niż po dniu zakończenia co najmniej jednego z dwóch poprzednio rozpoczętych postępowań w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim.”,

a) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Za dzień rozpoczęcia postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przyjmuje się dzień złożenia karty zgłoszenia na dane stanowisko sędziowskie. Za dzień zakończenia postępowania wobec kandydata w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przyjmuje się dzień:

- 1) upływu wobec kandydata terminu do złożenia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia, albo
- 2) złożenia przez niego oświadczenia o cofnięciu zgłoszenia na wolne stanowisko sędziowskie, o ile złożenie tego oświadczenia nastąpiło przed uprawomocnieniem się wobec kandydata uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- 3) dzień uprawomocnienia się wobec kandydata uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie:
 - a) nieuwzględnienia zastrzeżenia od pozostawienia zgłoszenia bez rozpatrzenia albo
 - b) umorzenia postępowania, albo
 - c) nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, albo

- d) przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej albo
 - 4) dzień powołania kandydata przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na inne stanowisko sędziowskie.”;
- 19) w art. 57b:
- a) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Ocena kwalifikacji, o której mowa w § 1, jest dokonywana na podstawie badania akt co najmniej piętnastu spraw różnych kategorii, wybranych losowo spośród wymienionych w wykazie, o którym mowa w art. 57a § 1, a ponadto akt co najmniej dziesięciu innych spraw różnych kategorii spoza wykazu wybranych przez sędziego dokonującego oceny, jak również na podstawie danych ewidencjonowanych w sądach, w tym na potrzeby statystyki sądowej.

§ 3. Sędzia dokonujący oceny kwalifikacji kandydata, o którym mowa w § 1, z urzędu obejmuje badaniem także nieujęte w wykazie akta dziesięciu spraw niezakończonych, przydzielonych kandydatowi do rozpoznania, w których od momentu pierwszej rejestracji upłynął najdłuższy okres, a także akta wszystkich spraw, których referentem był kandydat, w których w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających zgłoszenie na wolne stanowisko sędziowskie zmieniono lub uchylono orzeczenie i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania oraz w których stwierdzono przewlekłość postępowania lub niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia.”,
 - b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Jeżeli w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających zgłoszenie kandydat, o którym mowa w § 1, nie wykonywał zadań określonych w art. 1 § 2 i 3, przepis § 3 stosuje się odpowiednio, z tym że badaniem obejmuje się okres dwóch lat, w których zadania te ostatnio były wykonywane.”;
- 20) w art. 77 w § 2b otrzymuje brzmienie:
- „§ 2b. Sędzia nie może łączyć funkcji orzekania z pełnieniem czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości, w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych.”,
- 21) w art. 86 uchyla się § 3b i 3c;

22) w art. 94 w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 60 dni.”;

23) w art. 100:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziemu, który został przeniesiony w stan spoczynku, w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych, przysługuje do czasu osiągnięcia wieku 65 lat uposażenie w wysokości wynagrodzenia pobieranego na ostatnio zajmowanym stanowisku.”,

b) § 4a i 4b otrzymują brzmienie:

„§ 4a. W przypadku, o którym mowa w § 1, sędzia w stanie spoczynku otrzymuje jednorazową odprawę z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.

§ 4b. Sędziemu, który powrócił na stanowisko poprzednio zajmowane albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu w trybie art. 74 § 1a, w razie przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w kwocie stanowiącej różnicę między wysokością odprawy wyliczonej na dzień przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku a wysokością odprawy wypłaconej. W przypadku, o którym mowa w § 1, odprawa przysługuje z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.”;

24) w art. 104 po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Jeżeli orzeczona została kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, wyrok wywołuje skutek obniżenia do 50% uposażenia do czasu prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego. W razie prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego orzeczeniem kary innej, niż kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, dokonuje się wyrównania uposażenia do pełnej wysokości.”;

25) w art. 105 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Do sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy art. 84 § 3 i art. 86. Do sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie funkcji wizytatora, stosuje się odpowiednio także przepisy art. 77 § 1, 6-6b i 8, art. 79, art. 82, art. 82a, art. 83, art. 85, art. 87-90 oraz art. 94a i 94b. Sędziom w stanie spoczynku, którym powierzono

pełnienie funkcji wizytatora, przysługuje prawo do nieświadczenia pracy przez okres odpowiadający urlopowi wypoczynkowemu.

§ 2. Sędziemu, który przeszedł w stan spoczynku w trybie art. 69 § 1, 1b, 2 i 2b, oraz sędziemu przeniesionemu w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych można powierzyć, za jego zgodą, pełnienie funkcji wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości lub sądzie. Sędziemu w stanie spoczynku pełniącemu funkcję wizytatora w sądzie przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości przewidzianej dla sędziego wizytatora. Do powierzenia funkcji wizytatora w sądzie stosuje się odpowiednio przepisy art. 37d. Pełnienie funkcji wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości powierza Minister Sprawiedliwości, na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony; przepisy art. 78 § 2-4 stosuje się odpowiednio.”;

26) w art. 106l dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe może nastąpić na jego wniosek, w szczególnie uzasadnionych przypadkach i nie wcześniej niż po dwóch latach od dnia mianowania.”;

27) w art. 110 po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Do rozpoznania spraw, o których mowa w art. 37 § 5 i art. 75 § 2 pkt 3 właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego pełni służbę sędzia objęty postępowaniem, a do rozpoznawania spraw, o których mowa w art. 80, właściwy miejscowo jest sąd dyscyplinarny, w okręgu którego prowadzi się postępowanie, a w wypadkach niecierpiących zwłoki, także inny sąd dyscyplinarny.”;

28) w art. 112:

a) po § 5 dodaje się § 5a w brzmieniu:

„§ 5a. Przy sądzie okręgowym działa jeden zastępca rzecznika dyscyplinarnego. W sądzie powyżej sześćdziesięciu stanowisk sędziowskich i asesorskich Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych może, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, ustalić większą liczbę zastępców rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości. O ustaleniu większej liczby zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych informuje prezesa właściwego sądu okręgowego.”;

b) § 6-8 otrzymują brzmienie:

„§ 6. Zgromadzenie ogólne sędziów okręgu, najpóźniej w terminie miesiąca przed zakończeniem kadencji zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym, przedstawia Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sędziów Sądów Powszechnych sześciu kandydatów na to stanowisko, którzy uzyskali najwyższą liczbę głosów wybranych na tym samym zgromadzeniu. W przypadku ustalenia większej liczby zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym, zgromadzenie ogólne sędziów okręgu, najpóźniej w terminie dwóch miesięcy od powzięcia przez prezesa właściwego sądu okręgowego informacji, o której mowa w § 5a zdanie trzecie, przedstawia Rzecznikowi Dyscyplinarnemu Sędziów Sądów Powszechnych sześciu kandydatów na każde stanowisko zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym, którzy uzyskali najwyższą liczbę głosów, wybranych na tym samym zgromadzeniu.

§ 7. Każdy sędzia uczestniczący w głosowaniu nad wyborem kandydatów, o których mowa § 6, może oddać tylko jeden głos na wybranego przez siebie kandydata na każde stanowisko zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym. Głosowanie jest tajne.

§ 8. Jeżeli po przeprowadzeniu głosowania, o którym mowa w § 7, ze względu na podział głosów, nie jest możliwe wybranie wymaganej liczby kandydatów, przeprowadza się ponowne głosowanie z udziałem kandydatów na każde stanowisko zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym, którzy uzyskali kolejno najwyższą równą liczbę głosów. Przepis § 7 stosuje się.”,

c) § 11-13 otrzymują brzmienie:

„§ 11. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych powołuje na każde stanowisko zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym jednego z kandydatów przedstawionych w trybie § 6 i 10 na czteroletnią kadencję.

§ 12. Jeżeli kandydaci nie zostaną przedstawieni w wymaganej liczbie lub terminie określonych w § 6 i 10, Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych powierza obowiązki zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym sędziemu przez siebie wybranemu albo sędziom przez siebie wybranym, jeżeli ustalono liczbę zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym większą niż jeden.

§ 13. Przepisy § 5a-12 stosuje się odpowiednio do wyboru i powołania zastępcy lub zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie apelacyjnym.”;

29) w art. 112a § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Rzecznika dyscyplinarnego do prowadzenia sprawy dyscyplinarnej wyznacza się w kolejności wpływu spraw, wedle alfabetycznej listy rzeczników dyscyplinarnych. Odstępstwo od tej zasady może nastąpić wyłącznie z powodu choroby rzecznika dyscyplinarnego lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu o wyznaczeniu rzecznika dyscyplinarnego w sprawie. Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych może przejąć sprawę prowadzoną przez zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym, a także przekazać temu rzecznikowi sprawę do prowadzenia.

§ 2. W razie niemożności prowadzenia sprawy przez żadnego z właściwych zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych wyznacza do jej prowadzenia zastępcę rzecznika dyscyplinarnego działającego w innym okręgu.”;

30) w art. 129:

a) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a Jeżeli sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, z urzędu obniża w granicach od 25% do 50% wysokość jego uposażenia na czas trwania postępowania dyscyplinarnego.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało umorzone lub zakończyło się uniewinnieniem, dokonuje się wyrównania wszystkich składników wynagrodzenia albo uposażenia do pełnej wysokości.”;

31) w art. 151a:

a) w § 1a dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„Wniosek składa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.”,

b) § 1c otrzymuje brzmienie:

„§ 1c. Referendarza sądowego zatrudnionego przez co najmniej trzy lata w dotychczasowym miejscu służbowym przenosi, zgodnie z jego wnioskiem, Minister Sprawiedliwości albo prezes sądu apelacyjnego. Można odmówić

uwzględnienia wniosku, który dotyczy przeniesienia do innego sądu w tej samej miejscowości, w której znajduje się miejsce służbowe referendarza. W przypadku złożenia przez więcej niż jednego referendarza sądowego zatrudnionego przez co najmniej trzy lata w dotychczasowym miejscu służbowym wniosku o przeniesienie na to samo wolne stanowisko, prezes sądu apelacyjnego albo Minister Sprawiedliwości przenosi jednego z nich, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku.”,

c) w § 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) jeżeli przeniesienie następuje do innego sądu w tej samej miejscowości, w której znajduje się miejsce służbowe referendarza.”;

32) w art. 172:

a) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Wysokość rekompensaty dla ławników biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika, wynosi 2,64% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c.”,

b) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Ławnikowi przysługuje ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do sądu w celu udziału w rozprawie środkami komunikacji miejscowej w wysokości 0,25% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c.”,

c) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Koszty wypłaty świadczeń, o których mowa w § 4 i 4a, ponosi Skarb Państwa.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2243, 2265 i z 2018 r. poz. 3 i 5) w art. 70, w § 1, po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) przepisów dotyczących możliwości jednoczesnego ubiegania się o więcej niż jedno stanowisko sędziowskie nie stosuje się.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2188 i z 2018 r. poz. 3) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6a dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. O wolnych stanowiskach asesorskich Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.”;

2) w art. 27a § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Na stanowisku starszego asystenta sędziego może być zatrudniony asystent sędziego, który zajmował stanowisko asystenta sędziego przez co najmniej pięć lat i uzyskiwał pozytywne okresowe oceny kwalifikacyjne.”;

3) w art. 29 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przepisów dotyczących możliwości jednoczesnego ubiegania się o więcej niż jedno stanowisko sędziowskie oraz systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego albo asesora sądowego nie stosuje się”;

Art. 5. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 624 i 1045) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister Sprawiedliwości ogłasza, w drodze zarządzenia, w zależności od potrzeb kadrowych sądów i prokuratury, nabór na aplikację sędziowską i aplikację prokuratorską oraz aplikację sędziowską i aplikację prokuratorską prowadzone w formie aplikacji uzupełniających, i jednocześnie wyznacza limity przyjęć na te aplikacje. Wyznaczając limit przyjęć na aplikację prokuratorską oraz aplikację prokuratorską prowadzoną w formie aplikacji uzupełniającej Minister Sprawiedliwości zasięga opinii Prokuratora Krajowego.”;

2) w art. 24 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) która nie ukończyła, w dniu przeprowadzenia pierwszego etapu konkursu, 35. roku życia;”;

3) w art. 27:

a) po ust 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Przepisu ust. 6 nie stosuje się do aplikantów aplikacji uzupełniającej sędziowskiej oraz aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej.”;

b) uchyla się ust. 7;

4) w art. 32 ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Jeżeli w danym roku egzamin, o którym mowa w ust. 1, nie jest przeprowadzany, Minister Sprawiedliwości może wyznaczyć jeden termin egzaminu sędziowskiego. W innych uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może wyznaczyć dodatkowy termin egzaminu sędziowskiego, nie więcej niż jeden w danym roku. O terminie egzaminu Dyrektor Krajowej Szkoły obwieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej co najmniej na 4 miesiące przed dniem egzaminu.”;

5) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Aplikacja uzupełniająca

Art. 37a. 1. Aplikacja sędziowska i aplikacja prokuratorska mogą być prowadzone także w formie aplikacji uzupełniających.

2. Do aplikacji uzupełniających i aplikantów tych aplikacji stosuje się odpowiednio przepisy o aplikacji sędziowskiej i aplikacji prokuratorskiej oraz aplikantach tych aplikacji, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 37b. 1. Aplikantem aplikacji uzupełniającej sędziowskiej albo aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej może zostać osoba, która spełnia warunki, o których mowa w art. 24 ust. 1 pkt 1 i 2-5, a nadto:

- 1) nie ukończyła, w dniu przeprowadzenia konkursu na aplikację uzupełniającą sędziowską albo w dniu złożenia wniosku do Prokuratora Krajowego o skierowanie na aplikację uzupełniającą prokuratorską, 40. roku życia;
- 2) w okresie 5 lat przed dniem przeprowadzenia konkursu na aplikację uzupełniającą sędziowską albo przed dniem złożenia wniosku do Prokuratora Krajowego o skierowanie na aplikację uzupełniającą prokuratorską była zatrudniona łącznie przez okres co najmniej 2 lat na stanowisku referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora;
- 2) w dniu przeprowadzenia konkursu na aplikację uzupełniającą sędziowską albo w dniu skierowania przez Prokuratora Krajowego na aplikację uzupełniającą prokuratorską jest zatrudniona na stanowisku referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora.

2. W przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze, okres zatrudnienia, o którym mowa w ust. 1 lit. b, podlega proporcjonalnemu wydłużeniu.

Art. 37c. Zgłoszenie do konkursu na aplikację uzupełniającą sędziowską oraz złożony do Prokuratora Krajowego wniosek o skierowanie na aplikację uzupełniającą prokuratorską zawierają, oprócz dokumentów wskazanych w art. 17 ust. 4 i 4a, także kopie dokumentów potwierdzających zatrudnienie, o którym mowa w art. 37b ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 37d. 1. Nabór na aplikację uzupełniającą sędziowską odbywa się w drodze konkursu składającego się z testu sprawdzającego wiedzę z poszczególnych dziedzin prawa, innego niż test, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 1.

2. Nabór na aplikację uzupełniającą prokuratorską odbywa się w drodze skierowania przez Prokuratora Krajowego kandydatów na aplikantów do odbycia aplikacji. Prokurator Krajowy dokonuje wyboru kandydatów do odbycia aplikacji spośród osób, które złożyły wniosek o skierowanie na aplikację uzupełniającą prokuratorską, do wysokości limitu przyjęć na tę aplikację.

Art. 37e. Opłata za udział w konkursie na aplikację uzupełniającą sędziowską wynosi 50% opłaty ustalonej na podstawie art. 21 ust. 2.

Art. 37f. 1. Aplikacja uzupełniająca sędziowska i aplikacja uzupełniająca prokuratorska trwają 18 miesięcy.

2. Zajęcia dla aplikantów aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej odbywają się w soboty i niedziele zgodnie z programem aplikacji.

3. Praktyki dla aplikantów aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej odbywają się w wymiarze jednego dnia tygodniowo zgodnie z programem aplikacji.

4. Aplikantowi aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej przysługuje zwolnienie od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w zajęciach i praktykach oraz w egzaminie sędziowskim albo prokuratorskim.

5. Prezes sądu, w którym zatrudniony jest aplikant aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej albo kierownik jednostki organizacyjnej prokuratury, w której zatrudniony jest aplikant aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej, przedstawiają Dyrektorowi Krajowej Szkoły co sześć miesięcy opinię o pracy aplikanta.

Art. 37g. 1. Dyrektor Krajowej Szkoły skreśla aplikanta aplikacji uzupełniającej sędziowskiej albo aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej z listy aplikantów w przypadkach wskazanych w art. 41 ust. 1, a także jeżeli ustał stosunek pracy aplikanta na stanowisku referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora, zaś aplikant w okresie 30 dni od daty ustania stosunku pracy nie nawiązał nowego stosunku pracy na stanowisku referendarza sądowego, asystenta sędziego lub asystenta prokuratora.

2. Dyrektor Krajowej Szkoły może skreślić aplikanta aplikacji uzupełniającej sędziowskiej albo aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej z listy aplikantów w przypadkach wskazanych w art. 41 ust. 2 pkt 1a i 4-7, a także jeżeli opuścił z przyczyn nieusprawiedliwionych ponad 5 dni zajęć lub praktyk objętych programem aplikacji, przy czym za dzień nieobecności uważa się także nieobecność na zajęciach lub praktyce w wymiarze przekraczającym 4 godziny.

Art. 37h. 1. Aplikantowi aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej przysługuje 30 dni kalendarzowych wolnych od zajęć i praktyk w pierwszym roku odbywania aplikacji w terminie wskazanym przez Dyrektora Krajowej Szkoły.

2. Aplikantowi aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej przysługuje 30 kolejnych dni kalendarzowych wolnych od zajęć i praktyk bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia egzaminu sędziowskiego albo prokuratorskiego. W tym samym okresie aplikantowi przysługuje prawo do płatnego urlopu na przygotowanie się do egzaminu sędziowskiego albo prokuratorskiego.

Art. 37i. Aplikantowi aplikacji uzupełniającej sędziowskiej i aplikacji uzupełniającej prokuratorskiej stypendium nie przysługuje.”;

6) po art. 40a dodaje się art. 40b w brzmieniu:

„Art. 40b. 1. Aplikantowi przysługuje 30 dni kalendarzowych wolnych od zajęć i praktyk w pierwszym i drugim roku odbywania aplikacji sędziowskiej albo aplikacji prokuratorskiej w terminie wskazanym przez Dyrektora Krajowej Szkoły.

2. Aplikantowi przysługuje 30 dni kolejnych kalendarzowych wolnych od zajęć i praktyk bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia egzaminu sędziowskiego albo prokuratorskiego.

3. Okresy, o których mowa w ust. 1 i 2, wlicza się do czasu trwania aplikacji.”;

7) w art. 41a:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Aplikant zachowuje prawo do pobierania przysługującego mu stypendium do dnia poprzedzającego nawiązanie stosunku służbowego na stanowisku asesora sądowego albo asesora prokuratury, jednak nie dłużej niż przez okres 4 miesięcy od dnia ukończenia aplikacji.”,

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a-3c w brzmieniu:

„3a. Prawo pobierania stypendium wygasa z dniem następującym po dniu ogłoszenia wyników części ustnej egzaminu sędziowskiego albo prokuratorskiego w przypadku jego niezdania, a jeżeli aplikant nie został dopuszczony do części ustnej egzaminu, z dniem następującym po dniu ogłoszenia wyników części pisemnej egzaminu sędziowskiego albo prokuratorskiego.

3b. Prawo pobierania stypendium wygasa w przypadku nieprzystąpienia przez aplikanta do części pisemnej albo ustnej egzaminu sędziowskiego lub prokuratorskiego, z dniem następującym po dniu przeprowadzenia tej części egzaminu.

3c. Aplikant, który uzyskał zezwolenie, o którym mowa w art. 33 ust. 1, zachowuje prawo do pobierania stypendium przez okres 1 miesiąca od dnia zakończenia aplikacji.”;

8) w art. 49 w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Dyrektor Krajowej Szkoły powołuje patronów koordynatorów oraz patronów praktyk spośród sędziów, prokuratorów, referendarzy sądowych oraz innych osób posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu objętego przedmiotem praktyki, za ich zgodą.”;

9) w art. 52c:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Egzamin referendarski przeprowadza się w formie pisemnej. Egzamin składa się z dwóch etapów:

- 1) testu sprawdzającego wiedzę z poszczególnych dziedzin prawa;
- 2) zadań praktycznych sprawdzających umiejętności dokonywania wykładni i stosowania prawa, stosowania argumentacji prawniczej oraz kwalifikowania stanów faktycznych do zakresów właściwych norm prawnych.

2. Test oraz zadania praktyczne na egzamin referendarski opracowuje zespół egzaminacyjny powołany przez Ministra Sprawiedliwości.”,

b) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. W pracach komisji egzaminacyjnej może uczestniczyć przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości w charakterze obserwatora.”,

c) po ust. 10 dodaje się ust. 11 i 12 w brzmieniu:

„11. Członkom zespołu egzaminacyjnego i komisji egzaminacyjnych za udział w pracach przysługuje wynagrodzenie.

12. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia członków zespołu egzaminacyjnego i komisji egzaminacyjnych, w wymiarze nie większym niż miesięczne wynagrodzenie zasadnicze sędziego w stawce piątej – uwzględniając zakres i rodzaj ich obowiązków oraz nakład pracy.”;

10) art. 52d i art. 52e otrzymują brzmienie:

„Art. 52d. Do drugiego etapu egzaminu referendarskiego zostają dopuszczeni kandydaci, którzy uzyskali co najmniej 75% możliwych do zdobycia punktów z testu. Warunkiem zdania egzaminu referendarskiego jest uzyskanie co najmniej 50% możliwych do zdobycia punktów z zadań praktycznych, lecz nie mniej niż 30% z każdego zadania.

Art. 52e. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, zakres, tryb i sposób przeprowadzania egzaminu referendarskiego oraz tryb powoływania i działania zespołu egzaminacyjnego i komisji egzaminacyjnej, a także wzór dyplomu złożenia egzaminu referendarskiego, mając na uwadze potrzebę przeprowadzenia obu części egzaminu referendarskiego, konieczność zagwarantowania właściwej organizacji i odpowiedniego poziomu merytorycznego egzaminu referendarskiego oraz zapewnienia jednakowych warunków jego składania przez wszystkich zdających, a także umieszczenie na dyplomie liczby punktów uzyskanych z egzaminu.”.

11) art. 53e otrzymuje brzmienie:

„Art. 53e. 1. Na wniosek Ministra Sprawiedliwości, członka Rady lub z własnej inicjatywy, Dyrektor Krajowej Szkoły przedstawia Radzie wykładowcę Krajowej Szkoły do zaopiniowania w zakresie należytego wypełniania obowiązków wykładowcy i przydatności do realizacji procesów dydaktycznych Krajowej Szkoły.

2. Rada wydaje opinię o wykładowcy Krajowej Szkoły w terminie 60 dni od dnia przedstawienia wykładowcy do zaopiniowania.

3. Wykładowcę Krajowej Szkoły zaopiniowanego przez Radę Dyrektor Krajowej Szkoły przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości. Przepisy art. 53b ust. 1-4 stosuje się

odpowiednio, z tym że wykładowca, wobec którego został zgłoszony sprzeciw, zostaje wyłączony ze składu kadry dydaktycznej Krajowej Szkoły.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 389, 848 i 1045) wprowadza się następujące zmiany

- 1) w art. 31:
 - a) w ust. 1 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący może wyznaczyć zespół w składzie większej liczby członków Rady.”,
 - b) w ust. 2a dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Zmiany składu zespołu nie wymagają zawiadomienia Ministra Sprawiedliwości.”;
- 2) w art. 32 po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio do rozpatrywanych przez Radę spraw indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, o ile pozwalają na to możliwości systemu teleinformatycznego.”;
- 3) w art. 35 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Brak dokumentów, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 nie stanowi przeszkody do opracowania listy rekomendowanych kandydatów.”;
- 4) w art. 43 w ust. 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „z zastrzeżeniem art. 44 ust. 1b.”;
- 5) w art. 44:
 - a) w ust. 1a dodaje się zdanie czwarte i piąte w brzmieniu:

„Naczelny Sąd Administracyjny odrzuca na posiedzeniu niejawnym odwołanie, które podlegało odrzuceniu przez Radę. Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje odwołanie i wydaje orzeczenie w terminie 14 dni od dnia przekazania temu sądowi odwołania.”,
 - b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Jeżeli uchwały, o której mowa w art. 37 ust. 1, w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, nie zaskarżyli wszyscy uczestnicy postępowania, staje się ona prawomocna w części obejmującej rozstrzygnięcie o przedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, a także w części obejmującej rozstrzygnięcie o nieprzedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia

urzędu sędziego Sądu Najwyższego tych uczestników postępowania, którzy nie wnieśli odwołań.”,

c) w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Krajowa Rada Sądownictwa odrzuca odwołanie wniesione po upływie terminu, niespełniające wymagań formalnych lub z innych przyczyn niedopuszczalne. Od uchwały w przedmiocie odrzucenia odwołania, odwołanie nie przysługuje.”,

d) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. W sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego uchylenie przez Naczelny Sąd Administracyjny uchwały Krajowej Rady Sądownictwa o nieprzedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego jest równoznaczne z przyjęciem zgłoszenia uczestnika postępowania, który wniósł odwołanie, kandydatury na wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym, co do którego w dniu wydania orzeczenia przez Naczelny Sąd Administracyjny postępowanie przed Krajową Radą Sądownictwa nie zostało zakończone, a w przypadku braku takiego postępowania, na kolejne wolne stanowisko sędziowskie w Sądzie Najwyższym objęte obwieszczeniem.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 poz. 1139) uchyla się art. 21.

Art. 8. W ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5, 650, 771, 847, 848 i 1045) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 31

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Każda osoba, która spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, może zgłosić swoją kandydaturę na jedno stanowisko sędziowskie Krajowej Radzie Sądownictwa w terminie miesiąca od dnia obwieszczenia, o którym mowa w § 1.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Do karty zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego kandydat może dołączyć również inne dokumenty potwierdzające jego

kwalifikacje, w szczególności informacje o dorobku naukowym, spis publikacji, opinie przełożonych i rekomendacje.”,

c) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Jeżeli swoją kandydaturę na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego zgłosiła osoba, która nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, o których mowa w art. 30 pkt 1 § 1 pkt 1-3, 5 oraz 7-9 i § 2, zgłoszenie nastąpiło po upływie terminu albo nie spełnia wymogów formalnych, Krajowa Rada Sądownictwa pozostawia zgłoszenie bez rozpoznania. Od uchwały w przedmiocie pozostawienia zgłoszenia bez rozpoznania, odwołanie nie przysługuje.”;

2) w art. 111 w § 5 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego wybiera i przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatów, o których mowa w art. 12 § 1, niezwłocznie po obsadzeniu 2/3 liczby stanowisk sędziów Sądu Najwyższego wskazanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 4.”;

3) w art. 117 dodaje się § 3-5 w brzmieniu:

„§ 3. Sędzia albo asesor sądowy, który w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy nie spełnia wymogu posiadania wyłącznie obywatelstwa polskiego, może przed upływem terminu, o którym mowa w § 1, złożyć do Krajowej Rady Sądownictwa wniosek o wyrażenie zgody na zajmowanie stanowiska sędziowskiego pomimo posiadania obywatelstwa obcego państwa.

§ 4. Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na zajmowanie stanowiska sędziowskiego pomimo posiadania obywatelstwa obcego państwa przez sędziego, o którym mowa w § 1, mając w szczególności na względzie okoliczności związane z nabyciem obywatelstwa oraz konsekwencje wynikające z jego zrzeczenia się. Krajowa Rada Sądownictwa wydaje uchwałę w terminie trzech miesięcy od dnia wpływu wniosku. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje.

§ 5. W przypadku złożenia wniosku, o którym mowa w § 1 i wydania przez Krajową Radę Sądownictwa uchwały odmawiającej zgody na zajmowanie stanowiska sędziowskiego pomimo posiadania obywatelstwa obcego państwa, sędzia albo asesor sądowy przedstawia Krajowej Radzie Sądownictwa, w terminie dwóch miesięcy od dnia wydania uchwały, dokumenty potwierdzające podjęcie czynności zmierzających do

zrzeczenia się obywatelstwa obcego państwa. W przypadku bezskutecznego upływu tego terminu, stosunek służbowy sędziego albo asesora sądowego wygasa.”.

Art. 9. Wymóg, o którym mowa w art. 11 pkt 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2291, z 2018 r. poz. 398 i 723) nie dotyczy osób, które przed dniem wejścia w życie ustawy uzyskały pozytywną ocenę z egzaminu wstępnego na aplikację notarialną, zostały wpisane na listę aplikantów notarialnych, zostały dopuszczone do egzaminu notarialnego i uzyskały pozytywny wynik z tego egzaminu.

Art. 10. Postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska po ukończeniu 60 roku życia przez prokuratora będącego kobietą, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu.

Art. 11. Do dnia powołania prezesa sądu dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 110b ustawy zmienianej w art. 2, obowiązki tego prezesa wykonuje prezes właściwego sądu apelacyjnego, a w czasie jego nieobecności, najstarszy służbą wiceprezes sądu apelacyjnego.

Art. 12. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 112 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 112 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 13. Ławnikowi przysługuje rekompensata, o której mowa w art. 172 § 4 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, oraz ryczałt, o którym mowa w art. 172 § 4a ustawy zmienianej w art. 2 w związku z udziałem w rozprawach odbywających się po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14. Aplikanci, którym na podstawie art. 27 ust. 7 ustawy zmienianej w art. 5 Dyrektor Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury ustalił indywidualny tok szkolenia, kontynuują odbywanie aplikacji na zasadach ustalonych przez Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Art. 15. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 41 § 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 2, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 41 § 1 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 21 czerwca 2019 r.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 41 § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w zakresie dotyczącym podziału spraw na kategorie, w których dokonuje się losowego przydziału spraw, stosuje się do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 148 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 16. 1 Sędzia oraz asesor sądowy, w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, składa Ministrowi Sprawiedliwości, za pośrednictwem prezesa właściwego sądu apelacyjnego, oświadczenie, w którym wskazuje czy posiada wyłącznie obywatelstwo polskie, czy także obywatelstwo innego państwa.

Art. 17. § 1. Sędzia sądu powszechnego, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zgłosił swą kandydaturę na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym i jednocześnie w Sądzie Najwyższym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym albo wojewódzkim sądzie administracyjnym, a do daty wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania te nie zostały zakończone, w terminie 14 dnia od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy składa we wszystkich postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim oświadczenie ze wskazaniem jednego zgłoszenia, które podtrzymuje. Postępowania w sprawach innych, niż wskazana przez sędziego, ulegają zakończeniu.

§ 2. Niedokonanie wyboru jednego postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim, o którym mowa w § 1 w terminie 14 dnia od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jest równoznaczne z wyborem postępowania w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego.

Art. 18. 1. Do postępowań w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 6 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Osoby, które złożyły karty zgłoszenia na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w postępowaniu dotyczącym powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego rozpoczętym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą dołączyć dokumenty, o których mowa w art. 31 § 2a ustawy zmienianej w art. 6 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 19. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 6, 8 i 18, które wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

W dniu 26 stycznia 2016 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę – Prawo o prokuraturze. Ustawa ta weszła w życie w dniu 4 marca 2016 r. Powyższy akt prawny stanowi kompleksową regulację z zakresu ustroju prokuratury, jej zadań i zasad funkcjonowania, statusu prokuratorów, ich praw i obowiązków, trybu obsady stanowisk prokuratorskich, odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej i służbowej prokuratorów, jak również statusu, praw i obowiązków asesorów prokuratury, asystentów prokuratorów oraz aplikantów prokuratorskich.

Najistotniejszym rozwiązaniem ustrojowym, jakie zostało przyjęte na gruncie ww. ustawy było przywrócenie, zniesionego z dniem 31 marca 2010 r. rozwiązania, iż urząd Prokuratora Generalnego sprawuje Minister Sprawiedliwości. Normodawca reaktywując - mający w Polsce podłoże historyczne - system powiązania prokuratury z władzą wykonawczą, wyszedł w ten sposób nie tylko naprzeciw istniejącym w tym zakresie oczekiwaniom społecznym, ale urzeczywistnił przede wszystkim możliwość skutecznej realizacji przez Radę Ministrów - spoczywającego na niej na mocy art. 146 ust. 4 pkt 7 Konstytucji RP - zadania w postaci zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz porządku publicznego. Ponadto przyczynił się w ten sposób do wzmocnienia pozycji Prokuratora Generalnego, jako naczelnego organu prokuratury, zarówno w aspekcie jego pozycji wobec podległych mu hierarchicznie prokuratorów, jak też w stosunku do organów zewnętrznych, co jawi się jako nieodzowny warunek służący optymalnemu wykonywaniu przez prokuraturę nałożonych na nią ustawowo zadań w postaci ścigania przestępstw oraz stania na straży praworządności. Jednocześnie nie można zapominać o tym, iż Prawo o prokuraturze zastąpiło obowiązującą przez ponad 30 lat ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, która powstała w zupełnie odmiennych realiach politycznych oraz uwarunkowaniach społecznych. Poza tym do czasu jej uchylecia była wielokrotnie nowelizowana, co doprowadziło do zaburzenia pierwotnej struktury tego aktu prawnego, a nadto zawarte w jej treści regulacje nie odpowiadały potrzebom nowoczesnego państwa prawa, a także aktualnym wyzwaniom, jakie przed prokuraturą postawiła współczesna przestępczość, w szczególności ta o charakterze zorganizowanym, finansowo-gospodarczym, skarbowym, korupcyjnym, cybernetycznym, terrorystycznym, czy też transgranicznym.

Ponad dwuletni okres obowiązywania Prawa o prokuraturze pokazał, iż wypracowane i wprowadzone w życie mechanizmy prawne okazały się trafne i zasadne. Stwierdzić bowiem trzeba z całą stanowczością, iż przyjęte rozwiązania zwiększyły efektywność działań prokuratury, podniosły wydajność pracy prokuratorów, a także przyczyniły się do zaciśnięcia ram współpracy pomiędzy prokuraturą a pozostałymi instytucjami państwowymi powołanymi do zwalczania zjawisk o charakterze kryminalnym.

Tym niemniej jednak czas funkcjonowania prokuratury w nowych strukturach ustrojowych, fakt ciągle postępującej ewaluacji normatywnej, jaka zachodzi w przestrzeni publicznej, jak również pojawiające się niekiedy w praktyce rozbieżności, co do zakresu funkcjonowania niektórych z przepisów Prawa o prokuraturze pozwoliły na identyfikację pewnych niedociągnięć w zakresie obowiązującej regulacji, a tym samym ujawniły potrzebę korekty istniejących rozwiązań. Projektowane zmiany mają zatem charakter dostosowawczy i uzupełniający, których podstawowym zadaniem jest doprecyzowanie aktualnych przepisów oraz wyeliminowanie pojawiających się na tym tle wątpliwości.

Do celów projektu ustawy należą:

- 1) dookreślenie charakteru oraz zakresu uczestnictwa prokuratora w postępowaniach prowadzonych przez organy władzy i administracji publicznej, sądy i trybunały, w których udział jego opiera się na przepisie art. 5 Prawa o prokuraturze;
- 2) doprecyzowanie regulacji związanej z wykonywaniem przez prokuratury regionalne obsługi finansowo-administracyjnej Wydziałów Zamiejscowych Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej;
- 3) rozszerzenie legitymacji procesowej prokuratorów pełniących obowiązki służbowe w wydziałach do spraw wojskowych prokuratur okręgowych oraz w działach do spraw wojskowych prokuratur rejonowych do występowania przed wojskowymi sądami garnizonowymi oraz przed wojskowymi sądami okręgowymi;
- 4) wprowadzenie rozwiązania odnoszącego się do organizacji i zakresu działania sekretariatów i innych działów administracji w Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz w oddziałowych komisjach ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 5) dokonanie zmian terminologicznych i językowych w treści art. 93 § 4 Prawa o prokuraturze;

- 6) stworzenie regulacji dotyczących rozszerzenia możliwości delegowania prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej;
- 7) dookreślenie przepisu przewidującego możliwość stosowania do prokuratora Prokuratury Krajowej zamieszkującego poza miejscowością będącą siedzibą tej jednostki organizacyjnej prokuratury, unormowań określonych w art. 109 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 Prawa o prokuraturze;
- 8) wskazanie wprost w upoważnieniu ustawowym zawartym w art. 112 Prawa o prokuraturze możliwość określenia w rozporządzeniu wydanym na tej podstawie, przypadków w których nie przysługują diety, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 4 Prawa o prokuraturze;
- 9) dostosowanie § 2 i 3 w art. 127 oraz § 5 art. 43 Prawa o prokuraturze do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i ustawy o Sądzie Najwyższym – zrównanie wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku dla kobiet i mężczyzn prokuratorów – 65 lat;
- 10) wprowadzenie możliwości złożenia przez Prokuratora Generalnego odwołania od postanowienia o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego, w sytuacji gdy nie jest on podmiotem inicjującym postępowanie wyjaśniające;
- 11) modyfikację art. 174 § 1a pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze, poprzez jednoznaczne wskazanie, iż wymogi, osoby ubiegającej się o mianowanie na stanowisko asesora prokuratury, o których mowa w art. 174 § 1 tej ustawy spełnia również osoba, która była zatrudniona przez co najmniej 3 lata na stanowisku asystenta prokuratora lub asystenta sędziego.

Przechodząc do analizy poszczególnych projektowanych rozwiązań należy wskazać, co następuje.

Przepis art. 5 Prawa o prokuraturze stanowi novum w istniejącym porządku prawnym. Tego typu regulacja nie była znana w uprzednio obowiązującej ustawie określającej ustrój i zasady funkcjonowania prokuratury. Przepis ten wyraża normę kompetencyjną o charakterze generalnym, która upoważnia prokuratora do uczestniczenia w każdym postępowaniu prowadzonym przed organami wskazanymi w treści tego przepisu. Negatywną przesłanką, która ogranicza zastosowanie tej ogólnej normy kompetencyjnej, jest uregulowanie charakteru i zakresu udziału prokuratora w określonym postępowaniu przepisami innej ustawy, co w treści

art. 5 Prawa o prokuraturze wyrażone zostało poprzez użycie sformułowania „chyba że ustawy stanowią inaczej”. Powyższe należy rozumieć w ten sposób, iż przepis art. 5 Prawa o prokuraturze stanowi samoistną podstawę prawną do uczestnictwa prokuratora w postępowaniu jedynie wówczas, gdy ustawa regulująca przebieg określonego postępowania nie wskazuje *expressis verbis* na możliwość wzięcia w nim udziału przez prokuratora. Projektowana zmiana polega na sprecyzowaniu charakteru udziału prokuratora w takim postępowaniu. Obecne brzmienie przepisu art. 5 Prawa o prokuraturze nie daje bowiem podstawy do tego, aby można było twierdzić, iż w takich przypadkach prokurator występuje jako strona lub uczestnik postępowania, a nie jedynie jako obserwatora postępowania. Tym samym problematycznym jest podejmowanie przez prokuratora w tego rodzaju sytuacjach skutecznych czynności procesowych, skoro charakter jego udziału nie został w sposób jednoznaczny dookreślony. W tym momencie na uwadze należy mieć art. 7 Konstytucji RP wyrażający zasadę legalizmu, zgodnie z którą obowiązkiem wszystkich organów władzy publicznej jest działanie na podstawie i w granicach prawa, zaś obowiązkiem prawodawcy określenie zarówno podstaw, jak i granic działania tych organów. Tym samym niedopuszczalne jest istnienie domniemania kompetencji organów władzy publicznej, a także dowolne, czy też arbitralne ich wykonywanie. Powyższe uzasadnia przemodelowanie brzmienia przepisu art. 5 Prawa o prokuraturze i wprowadzenie jednoznacznej regulacji, która w sposób precyzyjny określać będzie pozycję prokuratora. Z tych też względów przyjmuje się, iż w sprawach, o których mowa w art. 5 Prawa o prokuraturze, prokurator, będzie uczestniczył na prawach strony lub uczestnika postępowania. Tego rodzaju rozwiązanie z jednej strony wyeliminuje pojawiające się tym zakresie wątpliwości, z drugiej zaś wyposaży prokuratora w instrumenty prawne o charakterze proceduralnym, dzięki którym będzie on miał realny wpływ na przebieg i kształt takiego postępowania.

Kolejna przewidziana w projekcie zmiana związana jest z doprecyzowaniem zasad odnoszących się do wykonywania przez prokuratury regionalne obsługi finansowo-administracyjnej Wydziałów Zamiejscowych Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej (zwanych dalej Wydziałami Zamiejscowymi), które stanowią komórki organizacyjne Prokuratury Krajowej. Fakt utworzenia Wydziałów Zamiejscowych przy prokuraturach regionalnych (art. 20 § 1 Prawa o prokuraturze) nie świadczy o tym, iż to prokuratorzy regionalni są prokuratorami przełożonymi prokuratorów wykonujących zadania służbowe w tych wydziałach. Wydziałem Zamiejscowym kieruje bowiem jego naczelnik i to on jest prokuratorem przełożonym prokuratorów

wykonujących swoje obowiązki w tym wydziale (art. 21 § 1 i 2 Prawa o prokuraturze). Tym niemniej zgodnie z wolą ustawodawcy dysponentami środków budżetowych przeznaczonych na obsługę finansową Wydziałów Zamiejscowych są właściwi prokuratorzy regionalni. Środki te, na zasadzie art. 20 § 2 Prawa o prokuraturze, wchodzą w skład środków finansowych prokuratur regionalnych i nie są z nich wyodrębnione. Powyższe rozwiązanie wprowadza pewnego rodzaju dysonans, który w praktyce rodzi problemy natury organizacyjnej, w szczególności w kwestii związanej z merytoryczną oceną zasadności wydatkowania środków budżetowych, których dysponentami są prokuratorzy regionalni. W sytuacji bowiem przeprowadzenia przez prokuratora wykonującego obowiązki służbowe w Wydziałach Zamiejscowych w toku postępowania przygotowawczego czynności procesowej wymagającej nakładów finansowych ze strony Skarbu Państwa (np. wydatki związane z zasięgnięciem opinii biegłego) sprawdzenie oraz zatwierdzenie pod względem merytorycznym przedstawionego do akceptacji rachunku dokonywane jest przez naczelnika Wydziału Zamiejscowego, zaś pod względem formalnym i rachunkowym przez właściwego prokuratora regionalnego, który nie posiadając uprawnienia do merytorycznej oceny wydatku, nie może dokonać jego analizy pod kątem celowości, oszczędności, efektywności, terminowości oraz zgodności z zaciągniętymi zobowiązaniami, pomimo że, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 poz. 2077), to na nim, jako kierownikowi jednostki sektora finansów publicznych spoczywa obowiązek dotyczący przestrzegania dyscypliny finansów publicznych. Istnienie opisanej sytuacji uzasadnia wprowadzenie na poziomie ustawowym regulacji, która wyposaży Prokuratora Krajowego w uprawnienie do określenia trybu oraz szczegółowego sposobu wykonywania obsługi finansowo-administracyjnej Wydziałów Zamiejscowych przez właściwe prokuratury regionalne, co bez wątpienia przyczyni się do usprawnienia i ujednoczenia zasad dotyczących istniejącej na tym polu współpracy pomiędzy Wydziałami Zamiejscowymi a prokuratorami regionalnymi.

Projektowana nowelizacja swoim zakresem obejmuje jednocześnie treść art. 23 § 2 oraz art. 24 § 2 Prawa o prokuraturze. Literalne brzmienie ww. przepisów prowadzi do wniosku, iż w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych prokuratorzy z wydziałów do spraw wojskowych prokuratur okręgowych posiadają legitymację procesową do występowania jedynie przed wojskowymi sądami okręgowymi. Podobna sytuacja zachodzi także w przypadku prokuratorów z działów do spraw wojskowych prokuratur rejonowych, którzy w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, mogą brać udział jedynie w postępowaniach sądowych prowadzonych przed wojskowymi sądami garnizonowymi. Tego

rodzaju rozwiązania legislacyjne w praktyce powodują negatywne skutki w obszarze działalności wydziałów do spraw wojskowych prokuratur okręgowych. W świetle obecnie obowiązujących uregulowań normatywnych, udział prokuratorów ww. wydziałów w postępowaniach sądowych prowadzonych przed wojskowymi sądami okręgowymi nie ogranicza się jedynie do postępowań pierwszoinstancyjnych, ale obejmuje również postępowania odwoławcze w sprawach należących do właściwości działów do spraw wojskowych prokuratur rejonowych, udział w posiedzeniach sądowych w ramach realizowanej dla działów do spraw wojskowych prokuratur rejonowych pomocy prawnej, postępowania o wznowienie postępowania, postępowania o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie postępowanie o ułaskawienie, postępowania wykonawcze, czy też postępowania o uznanie za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Powyższe spowodowane jest brakiem prawnych możliwości występowania przed wojskowymi sądami okręgowymi prokuratorów działów do spraw wojskowych prokuratur rejonowych. Przyjęty model powoduje nadmierne i trudne do racjonalnego opanowania obciążenie zdaniem służbowymi prokuratorów wydziałów do spraw wojskowych prokuratur okręgowych, którzy zobowiązani są występować we wszystkich sprawach prowadzonych przed wojskowymi sądami okręgowymi. W wielu przypadkach prowadzi to do dysfunkcyjności wydziałów do spraw wojskowych prokuratur okręgowych. Z tych też względów celowym jest dokonanie zmiany brzmienia art. 23 § 2 oraz art. 24 § 2 Prawa o prokuraturze i rozszerzenie legitymacji procesowej prokuratorów pełniących obowiązki służbowe w wydziałach do spraw wojskowych prokuratur okręgowych oraz w działach do spraw wojskowych prokuratur rejonowych do występowania przed wszystkimi sądami wojskowymi. Tego typu modyfikacja legislacyjna jest tym bardziej zasadna, gdy weźmie się pod uwagę okoliczność, że ustawodawca w sprawach należących do właściwości sądów powszechnych nie ograniczył umocowania prokuratorów wydziałów do spraw wojskowych prokuratur okręgowych jedynie do spraw prowadzonych przed sądami okręgowymi, a prokuratorów działów do spraw wojskowych prokuratur rejonowych do spraw prowadzonych przed sądami rejonowymi. Powyższe oznacza, że prokuratorzy wydziałów do spraw wojskowych prokuratur okręgowych oraz prokuratorzy działów do spraw wojskowych prokuratur rejonowych mogą występować zarówno przed sądami rejonowym, jak i przed sądami okręgowymi.

Wypełnieniem luki prawnej jest z kolei zmiana brzmienia przepisu art. 36 Prawa o prokuraturze poprzez dodanie do jego treści § 3a, ma mocy którego przepisy zarządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 marca 2016 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury (Dz. Urz. MS z 2017 r. poz. 174) stosowne będą odpowiednio do zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji w Głównej Komisji oraz oddziałowych komisjach ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Proponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie istniejącego w tym obszarze deficytu normatywnego. W chwili obecnej brak jest bowiem przepisu materii ustawowej określającego podstawy funkcjonowania ww. komórek.

Zmiany wymaga również treść § 4 art. 93 Prawa o prokuraturze w części, w której jest w nim mowa o tym, iż prawomocne orzeczenie sądu skazujące prokuratora za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego powoduje z mocy prawa utratę stanowiska prokuratora. Zgodnie z art. 91 § 1 Kodeksu postępowania karnego w postępowaniu karnym orzeczenie stanowi postać podejmowanej przez sąd decyzji procesowej, która przejawia się w formie wyroku lub postanowienia. Jednocześnie należy pamiętać, iż wydanie orzeczenia w formie wyroku wymaga istnienia w tej materii wyraźnego upoważnienia ustawowego. Z unormowania zawartego w art. 42 ust. 3, art. 174, art. 175 ust. 1 Konstytucji RP wynika, iż wyroki są orzeczeniami wydawanymi przez sądy, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, rozstrzygającymi o kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego. Przepis art. 413 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego wymienia przy tym elementy składowe wyroku skazującego. Z powyższego zestawienia wynika, iż w polskiej procedurze karnej skazanie za popełnienie przestępstwa może przybrać jedynie formę wyroku, do wydania którego władny jest jedynie niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Tym samym zasadnym jest zastąpienie w treści § 4 art. 93 Prawa o prokuraturze zwrotu „orzeczenie” odnoszące się do skazania prokuratora za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego sformułowaniem „wyrok”. Pozostałe zmiany zachodzące w obrębie tej jednostki redakcyjnej są natury językowej i mają charakter dostosowawczy.

Do upoważnienia ustawowego zawartego w art. 112 Prawa o prokuraturze dopisano możliwość określenia w rozporządzeniu wydanym na tej podstawie, przypadków w których nie przysługują diety, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 4 Prawa o prokuraturze. Aby dotychczasowe rozporządzenie wydane na tej podstawie nie utraciło mocy z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, wprowadzono także przepis utrzymujący je w mocy na okres 12 miesięcy (projektowany art. 3).

Zakresem zmian objęto także treść art. 106a Prawa o prokuraturze w zakresie możliwości delegowania prokuratora Instytutu Pamięci Narodowej przez Prokuratora Generalnego oraz Dyrektora Głównej Komisji. Dotychczasowe doświadczenia wskazują nowiem na potrzebę stworzenia możliwości elastycznej alokacji kadry prokuratorskiej Instytutu Pamięci Narodowej nie tylko w ramach Komisji Ścigania i pionu lustracyjnego, ale również pomiędzy pionami prokuratorskimi Instytutu Pamięci Narodowej. Związane jest to z niejednokrotnie dynamicznie zmieniającym się zakresem zadań tych pionów oraz koniecznością obsadzania wokand w sądach, których siedziby oddalone są od siedzib jednostek organizacyjnych Instytutu Pamięci Narodowej. Tytułem przykładu wskazać można potrzebę obsadzania licznych wokand przez prokuratorów oddziałowych biur lustracyjnych, przy relatywnie skromnej obsadzie kadrowej tych jednostek. Stworzenie możliwości delegowania prokuratora oddziałowej komisji do oddziałowego biura lustracyjnego służyłoby niewątpliwie rozwiązaniu tego problemu i usprawnieniu pracy. Podobny problem występuje w przypadku obsadzania przez prokuratorów Głównej Komisji rozpraw apelacyjnych w sądach okręgowych i apelacyjnych na terenie całego kraju. Realizacja tego obowiązku wiąże się niejednokrotnie z koniecznością dwudniowego wyjazdu (zwłaszcza, gdy rozprawa rozpoczyna się w godzinach porannych), w niektórych sprawach prokurator Głównej Komisji mógłby być jednak zastąpiony przez prokuratora oddziałowej komisji, pełniącego służbę w jednostce położonej znacznie bliżej siedziby sądu. Rozwiązanie takie usprawniłoby pracę Głównej Komisji, jednocześnie pozwoliłoby na ograniczenie kosztów związanych z podróżami służbowymi prokuratorów. Decyzje o delegowaniu prokuratorów niejednokrotnie muszą być podejmowane w krótkim czasie, w związku z czym angażowanie w każdym przypadku Prokuratora Generalnego wydaje się nieracjonalne. Organem uprawnionym w tym zakresie może być również Dyrektor Głównej Komisji, będący jednym z Zastępców Prokuratora Generalnego. Przyznanie takiego uprawnienia Dyrektorowi Głównej Komisji przyspieszyłoby proces podejmowania decyzji, jednocześnie umożliwiłoby bardziej elastyczne reagowanie w przypadkach potrzeby czasowej alokacji kadry prokuratorskiej.

Dodatkowo zmianie ulegnie art. 109 § 4 Prawa o prokuraturze poprzez doprecyzowanie przepisu przewidującego możliwość stosowania do prokuratora Prokuratury Krajowej zamieszkującego poza miejscowością będącą siedzibą tej jednostki organizacyjnej prokuratury, unormowań określonych w art. 109 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 Prawa o prokuraturze. Dokonanie takiej modyfikacji, wskazującej jednoznacznie, iż unormowania te podlegają stosowaniu odpowiednio, a nie wprost, jak również, że dotyczą one sytuacji uzyskania przez prokuratora

zgody na zamieszkiwanie poza miejscowością będącą siedzibą tej jednostki, nie zaś sytuacji delegowania prokuratora Prokuratury Krajowej do innej jednostki organizacyjnej prokuratury, usunie ryzyko dokonywania błędnej i sprzecznej z ratio legis wykładni tego przepisu.

Projektowane zmiany § 2 i 3 w art. 127 oraz § 5 art. 43 Prawa o prokuraturze mają na celu dostosowanie tych przepisów do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i ustawy o Sądzie Najwyższym. Ustawą tą zmieniono m.in. art. 69 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. z 2018 r. poz. 23, z późn. zm.), do którego odsyła art. 127 Prawa o prokuraturze.

Nowe rozwiązania obejmują również treść art. 154 § 10 Prawa o Prokuraturze. Jest to zmiana o charakterze funkcjonalnym, która wyposaża Prokuratora Generalnego w możliwość złożenia odwołania od postanowienia o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego, w sytuacji gdy Prokurator Generalny nie był podmiotem inicjującym postępowanie wyjaśniające. Do tej pory Prokurator Generalny mógł zaskarżyć postanowienie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego jedynie w sytuacji, gdy był organem żądającym wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Mając na uwadze okoliczność, iż Prokurator Generalny jest naczelnym organem prokuratury zasadnym jest wyposażenie go ww. kompetencją, która urealni jego pozycję w postępowaniach dyscyplinarnych.

Projekt przewiduje również modyfikację art. 174 § 1a pkt 1 ustawy – Prawo o prokuraturze, poprzez jednoznaczne wskazanie, iż wymogi, osoby ubiegającej się o mianowanie na stanowisko asesora prokuratury, o których mowa w art. 174 § 1 tej ustawy spełnia również osoba, która była zatrudniona przez co najmniej 3 lata na stanowisku asystenta prokuratora lub asystenta sędziego. Powyższe ma na celu wyeliminowanie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych związanych z dotychczasową treścią tego przepisu.

Projektowany art. 6 umożliwia umorzenie postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska po ukończeniu 60 roku życia przez prokuratora będącego kobietą, które zostało wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

W zakresie nowelizacji ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych propozycja legislacyjna zawiera szereg zmian o różnym stopniu istotności i szczegółowości, nakierowanych na usprawnienie funkcjonowania sądownictwa powszechnego. Stanowi ona efekt analizy stosowania obecnie obowiązujących rozwiązań, także wprowadzonych w ostatnim czasie, i służy ich korekcie w taki sposób, by wyeliminować utrudnienia

w sprawnym prowadzeniu postępowań sądowych oraz zapewnić jeszcze bardziej skuteczne otoczenia administracyjnego funkcjonowania sądownictwa powszechnego.

Przedstawiając uzasadnienie do dalszych zmian przewidzianych projektowaną regulacją, należy wskazać, co następuje.

Zmiana art. 2 § 1a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23, ze zm., zwanej dalej "u.s.p."), w zakresie modyfikacji brzmienia wprowadzenia do wyliczenia, stanowi konsekwencję zmian dotyczących asesorów sądowych, wprowadzonych ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1045). Skoro bowiem asesorów mianować będzie Prezydent RP, jednocześnie zaś odstąpiono od możliwości wyrażenia przez Krajową Radę Sądownictwa sprzeciwu w kwestii powierzenia asesorowi sądowego obowiązków sędziego (a zatem asesor sądowy będzie pełnił obowiązki sędziego już od daty mianowania), zbędne jest posługiwanie się przez ustawę pojęciem asesora, któremu powierzono pełnienie obowiązków sędziego - każdy asesor z mocy ustawy będzie uprawniony do ich wykonywania od daty mianowania.

Zmiana w art 2 § 1a pkt 3 służy usunięciu zgłaszanych przez sądy wątpliwości dotyczących uprawnień asesorów sądowych do orzekania w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, co w szczególności dotyczyło spraw o podział majątku wspólnego prowadzonych niezależnie od postępowania rozwodowego, po ustaniu wspólności ustawowej. Projektowana zmiana precyzuje zakres sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez asesorów sądowych wskazując nie na kategorię spraw, w których nie mogą orzekać, lecz odsyłając do spraw prowadzonych w określonym wydziale – rodzinnym i nieletnich. Żadna sprawa skierowana do tego wydziału nie będzie zatem mogła być rozstrzygana przez asesora sądowego (mając na względzie w szczególności dopiero zdobywane przez niego doświadczenie orzecznicze i stopień skomplikowania oraz wagę tych spraw). Powinno to usunąć pojawiające się wątpliwości.

Nowelizacja art. 11 § 2a u.s.p. ma na celu powierzenie przewodniczenia wydziałom ksiąg wieczystych, wydziałom gospodarczym do spraw rejestru zastawów oraz wydziałom gospodarczym do spraw Krajowego Rejestru Sądowego wyłącznie referendarzom sądowym, w celu przesunięcia sprawujących te funkcje sędziów do czynności orzeczniczych związanych z wymiarem sprawiedliwości, ewentualnie dokonywania czynności w zakresie właściwości tych wydziałów, do których referendarze nie są uprawnieni.

Zmiana treści art. 11 § 3 u.s.p. przewiduje umożliwienie prezesowi sądu rejonowego powoływania przewodniczących wydziałów w kierowanym przez niego sądzie (co obecnie należy do kompetencji prezesa przełożonego sądu okręgowego), w celu urealnienia nadzoru sprawowanego przez prezesa sądu rejonowego nad podległym mu sądem, ponoszącego wszak odpowiedzialność za jego właściwe funkcjonowanie w zakresie administracji sądowej.

Zmiany art. 12 i 16 u.s.p. prowadzą do umożliwienia bardziej elastycznego zarządzania sądami poprzez odstępianie od zasady, w myśl której każdy sąd rejonowy i okręgowy musi dzielić się na wydziały cywilny i karny. Pozwoli to na tworzenia, dla tych samych obszarów, sądów jednorodnych, wyspecjalizowanych w ramach określonej gałęzi prawa.

W celu zapewnienia większej sprawności zarządzania sądem, zmiana art. 22a § 1 u.s.p., uprawnia się prezesa sądu rejonowego do ustalenia podziału czynności w tym sądzie (dotychczas zadanie to realizował prezes przełożonego sądu okręgowego).

Modyfikacja brzmienia art. 22a § 4 jest - analogicznie jak zmiana art. 2 § 1a ustawy - konsekwencją zmian ustrojowych dotyczących instytucji asesora sądowego, wprowadzonych ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1045).

Projektowany art. 22a § 5 u.s.p. przewiduje zmianę dotychczasowej regulacji dotyczącej możliwości odwołania się przez sędziego lub asesora sądowego od zmiany podziału czynności skutkującej zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności zaś przeniesieniem do innego wydziału sądu, poprzez wprowadzenie ograniczeń dotyczących dopuszczalności tego odwołania. Wyłączona zostanie możliwość odwołania w przypadku przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu (albowiem nie powoduje to istotnej zmiany na płaszczyźnie zadań realizowanych przez sędziego) oraz w przypadku powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji (co dotyczy sytuacji przywrócenia sędziego do wykonywania ogólnych zadań wydziału w dotychczasowym wydziale). Zastąpiono także instytucje rozpoznająca odwołania od decyzji prezesów sądów w sprawie podziału czynności skutkujących zmianą zakresu obowiązków sędziego, poprzez zastąpienie kolegium sądu apelacyjnego Krajową Radą Sądownictwa oraz uregulowano, w § 6, procedurę składania i rozpatrywania odwołania.

W art. 28 u.s.p. zaproponowano zmiany dające możliwość głosowania przez kolegia sądów nie tylko w toku posiedzeń, ale i w trybie obiegowym, w tych sprawach, w których nie

ma sprzeciwu żadnego z jego członków przeciwko takiej formie głosowania, a zatem sprawa będąca przedmiotem rozpatrywania przez kolegium jest na tyle prosta i jednoznaczna, że nie wymaga dla podjęcia w jej sprawie uchwały fizycznego zebrania się kolegium sądu.

Z celu zapewnienia właściwej hierarchii przewodniczenia kolegiom sądów okręgowych, w zmienianym art. 30 § 2 proponuje się, by zastępcą przewodniczącego kolegium (to jest prezesa sądu okręgowego) był wiceprezes sądu okręgowego (wchodzący w skład kolegium z mocy ustawy od daty wejścia w życie ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, Dz. U. poz. 848).

Zmiany brzmienia art. 33 § 5 u.s.p. i art. 35 § 7 u.s.p. zmierzają do wyeliminowania kworum podczas posiedzeń zgromadzeń ogólnych sędziów apelacji i sędziów okręgu, jako warunku skutecznego podejmowania uchwał, w celu zapewnienia możliwości efektywnego działania tych organów samorządu sędziowskiego. Tożsamy cel realizuje zmiana brzmienia art. 36a § 4 u.s.p. Jednocześnie zmiany eliminują regulacje dotyczącą tajności głosowania w sprawach, o których mowa w art. 24 § 1 i 25 § 1 u.s.p. z uwagi na fakt, że w obecnym brzmieniu tych przepisów nie wyraża już opinii w przedmiocie kandydatów na prezesów sądów.

Jednocześnie, w art. 33 u.s.p. proponuje się zmianę § 12 (tożsama co do celu zmiana dotyczy art. 35 § 8b u.s.p.), zgodnie z którą, jeżeli w toku wyborów przedstawicieli sędziów sądów okręgowych albo przedstawicieli sędziów sądu apelacyjnego do zgromadzenia ogólnego sędziów apelacji (zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji), na kandydatów oddana zostanie równa liczba głosów, pierwszeństwo przysługuje sędziemu z najdłuższym stażem. Wyeliminuje to w podobnych sytuacjach konieczność ponownego zbierania się zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu z obszaru apelacji albo zebrania sędziów apelacji, w celu przeprowadzenia wyborów uzupełniających. W przypadku zmiany art. 35 § 8b u.s.p. te same racje przemawiają za wprowadzaniem rozwiązaniem w zakresie wyboru przedstawicieli sędziów sądów rejonowych do zgromadzenia ogólnego sędziów okręgu, dokonywanych przez zebrania sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym.

Uchylenie pkt 2 w art. 34 u.s.p. jest konsekwencją wprowadzonej ustawą z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1452) zmiany modelu powoływania prezesów sądów. Wyeliminowanie opiniowania kandydatów na prezesów sądów apelacyjnych przez zgromadzenie ogólne

sędziów apelacji z tej procedury powoduje bezprzedmiotowość kompetencji tego zgromadzenia zapisanej w art. 34 pkt. 2 u.s.p.

W zakresie zmian dotyczących powoływania sędziów wizytatorów (art. 37d u.s.p.) należy wskazać, iż ustrój sądów powszechnych przez dłuższy czas ewoluował w kierunku wzmocnienia uprawnień prezesa i kolegium sądu apelacyjnego. Nie był to właściwy trend, gdyż zmniejszał poczucie odpowiedzialności za sąd prezesa sądu okręgowego. Prezes sądu okręgowego odpowiada za działalność orzeczniczą, przede wszystkim za rozmieszczenie kadry orzeczniczej (podziały czynności) oraz pomocniczej w postaci asystentów. Prezes potrzebuje wsparcia wizytatorów do opracowania i wyciągnięcia wniosków z danych statystycznych z urzędów ewidencyjnych, które to dane są podstawą decyzji kadrowych. Każdy rodzaj wydziału i sekcji ma swoją specyfikę i prezes sądu, najczęściej z doświadczeniem z tylko jednego pionu, nie jest w stanie samodzielnie ocenić wagi poszczególnych wskaźników w innych pionach.

Prawidłowa współpraca wizytatora z prezesem sądu wymaga, aby wizytator był powoływany przez prezesa sądu, z którym współpracuje. Szczególnie w zakresie kolejności wykonywania zadań przez wizytatorów zdarzały się przypadki, że wizytator zadanie określone przez prezesa sądu okręgowego jako najpilniejsze wykonywał w dalszej kolejności, uznając inne zadania za pilniejsze. Wizytator w sądzie okręgowym współpracuje z prezesem sądu apelacyjnego tylko w zakresie sporządzania ocen kandydatur na wolne stanowiska sędziego sądu apelacyjnego albo sędziego sądu okręgowego. W tym przypadku wizytatorów obowiązują terminy ustawowe. Pozostałe obowiązki wizytatora służą wsparciu prezesa w zarządzaniu kadrą w sądzie okręgowym i podległych sądach rejonowych i dlatego wizytator w sądzie okręgowym powinien być powoływany przez prezesa tego sądu. Jednocześnie, w ocenie projektodawcy, okres siedmiu lat służby sędziowskiej jest wystarczający dla właściwego wykonywania zadań wizytatora.

Uchylenie w art. 41 § 1 pkt 2 lit. c i lit. i jest wynikiem przyjęcia, że podział spraw na kategorie, w których dokonuje się losowego przydziału spraw winien zostać uregulowany zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości, wydawanym na podstawie art. 148 § 1 u.s.p., w celu możliwości bardziej elastycznego jego kształtowania, zaś zasady przydziału spraw rejestrowych, wieczystoksięgowych i związanych z wykonaniem orzeczeń winny należeć do podziału czynności, o którym mowa w art. 22a u.s.p., także przy uwzględnieniu, że zagadnienie to pozostaje już objęte regulacją § 46 ust. 3-5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych

Nadanie nowego brzmienia art. 46 § 1 u.s.p. wynika z faktu, że obecnie w akcie delegacyjnym, w zasadzie każdorazowo, udzielane jest upoważnienie dla sędziego delegowanego do przewodniczenia w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji w składzie jednoosobowym i z udziałem ławników, albowiem w przeciwnym razie sędzia nie miałby możliwości wykonywania czynności orzeczniczych za wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie wieloosobowym zawodowym. Przewiduje się zatem, że z mocy ustawy, w przypadku delegowania sędziego do sądu wyższego, będzie on mógł być przewodniczącym składu jednoosobowego i składu z udziałem ławników.

Nowelizacja art. 47b u.s.p. przesuwa zasadę niezmienności składu dopiero na etap po odbyciu posiedzenia, o którym zawiadamia się strony. Umożliwi to bardziej elastyczne zarządzanie sprawami, w których nie podjęto jeszcze żadnych czynności na rozprawie lub posiedzeniu jawnym.

Zmiany w art. 57 u.s.p. i pośrednio związane z nimi zmiany w art. 57aa u.s.p. przewidują zarówno możliwość jednoczesnego udziału w dwóch postępowaniach w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim w sądzie powszechnym (dotychczas było to możliwe wyłącznie w zakresie jednego konkursu), jak i umożliwiają skuteczną rezygnację z ubiegania się o wolne stanowisko już wskutek złożenia oświadczenia woli w tym przedmiocie, bez konieczności oczekiwania na umorzenie postępowania przez Krajową Radę Sądownictwa, co pozwoli zdynamizować postępowania nominacyjne i da kandydatom możliwość szerszego wyboru spośród wolnych stanowisk.

Należy wskazać, że obecnie udział w niezakończonych procedurach konkursowych wyklucza udział w kolejnym konkursie, którym jest zainteresowany dany sędzia. Przy większej liczbie kandydatów na dane stanowisko prawdopodobieństwo wybrania danego kandydata przez Krajową Radę Sądownictwa do przedstawienia Prezydentowi jest niewielkie. Możliwa jest sytuacja, że kilku wartościowych kandydatów zgłosi się na jedno stanowisko, a na następny konkurs zgłoszą się kandydaci mniej wartościowi dla wymiaru sprawiedliwości. Umożliwienie kandydatowi biorącemu udział w konkursie zgłoszenia swojej kandydatury w kolejnym konkursie uczyni proces wyboru kandydatów bardziej racjonalnym. Możliwość udziału w wielu konkursach jednocześnie została zniesiona tylko w celu ograniczenia nakładów pracy organów biorących udział w procedurze konkursowej. Przewidziana w niniejszym projekcie zmiana art. 57a i 57b u.s.p. ogranicza zakres akt, w oparciu o które dokonywana jest ocena kandydata. Jednocześnie nie proponuje się przywrócenia poprzedniego stanu prawnego, w którym nie było

ograniczenia liczby konkursów, w których sędzia może brać udział jednocześnie. Liczba dwóch konkursów uwzględnia zarówno możliwości organizacyjne sądów i Krajowej Rady Sądownictwa, jak i zapewnienie wyboru kandydatów przedstawianych Prezydentowi spośród odpowiednio szerokiego zakresu kandydatów. Jednocześnie, jak zasygnalizowano wyżej, obowiązujące obecnie zakończenie postępowania dopiero na mocy postanowienia Krajowej Rady Sądownictwa o umorzeniu postępowania jest zbędnym wydłużaniem procedury. Rezygnacja może wynikać z zamiaru ubiegania się o inne stanowisko sędziowskie i możliwość zgłoszenia swojej kandydatury nie powinna być uzależniona od harmonogramu posiedzeń Krajowej Rady Sądownictwa.

Jednocześnie, mając na względzie niekwestionowaną celowość wskazanych zmian w zakresie ubiegania się o stanowiska w sądach powszechnych (ze względu na liczbę stanowisk sędziowskich w tych sądach), nie zdecydowano o zasadności dopuszczalności ubiegania się o więcej niż jedno stanowisko w innych rodzajach sądów, gdzie zwykle jednoczesnych konkursów jest zdecydowanie mniej, co spowodowało konieczność wprowadzenia stosownych wyłączeń do ustaw regulujących ustrój sądów administracyjnych oraz Sądu Najwyższego.

Zmiany art. 57a i 57b u.s.p. sprowadzają się do zmniejszenia ze stu do pięćdziesięciu liczby sygnatur akt spraw, opinii prawnych lub innych dokumentów, które kandydat na wolne stanowisko sędziowskie winien dołączyć do karty zgłoszenia (oraz z dwustu do stu liczby sygnatur akt spraw, opinii prawnych lub innych dokumentów w przypadku, gdy kandydat na wolne stanowisko sędziowskie wykonywał więcej niż jeden z zawodów, uprawniających do ubiegania się o urząd sędziego) oraz zmniejszenia liczby spraw podlegających badaniu przez wyznaczonego sędziego spośród wskazanych przez kandydata w ramach oceny jego kwalifikacji, z dwudziestu do piętnastu. Zmniejszeniu winien ulec także – z trzech do dwóch lat – okres, z którego bada się akta inne, niż wskazane przez kandydata, o których mowa w art. 57b § 3 u.s.p. Powyższa zmiana służy wyeliminowaniu nadmiernej biurokracji i zaangażowania czasu sędziów na analizowanie zbyt dużej liczby akt i innych dokumentów wskazanych przez kandydata na wole stanowisko sędziowskie. Na podstawie ich mniejszej liczby równie dobrze można ocenić kandydata, a czas zaoszczędzony sędziowie wykorzystają orzekając co przyczyni się do przyspieszenia rozpoznawania spraw.

Zmiana art. 77 u.s.p., polegająca na wyeliminowaniu z treści tego przepisu pojęcia jednostki organizacyjnej nadzorowanej przez Ministra Sprawiedliwości, służy umożliwieniu wykonywania czynności orzeczniczych przez sędziów delegowanych do Krajowej Szkoły

Sądownictwa i Prokuratury. Sprawowanie jedynie nadzoru (bez bezpośredniej podległości) nad Krajową Szkołą przez Ministra Sprawiedliwości daje podstawy do przyjęcia, że nie istnieje tak dalece posunięta zależność sędziów delegowanych do Krajowej Szkoły od Ministra Sprawiedliwości, by uzasadniało to obawy o brak ich niezawisłości w wykonywaniu zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Uchylenie art. 86 § 3b i 3c u.s.p. jest realizacją powszechnie podnoszonego przez środowisko sędziowskie postulatu odstąpienia od – jak się wydaje – zbyt mocno ingerującego w sferę prywatności i własności sędziego, obowiązku przekazywania zysku z tytułu posiadania akcji lub udziałów w spółce prawa handlowego na wskazane przez siebie cele publiczne albo na szczególny, odrębny rachunek bankowy, sankcjonowanego, w przypadku zaniechania jego wypełnienia, przyjęciem z mocy prawa skutku zrzeczenia się pełnienia urzędu na stanowisku sędziego.

W zakresie zmiany w art. 94 u.s.p. należy wskazać, że okres korzystania z urlopu wypoczynkowego uznawany jest za okres czynnej służby. Jednocześnie korzystając nawet z długotrwałego zwolnienia lekarskiego sędziego, tak jak inny pracownik, nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego. Tym samym każde przerwanie długotrwałego zwolnienia lekarskiego, urlopem wypoczynkowym trwającym dłużej niż 30 dni, powoduje, że kolejne zwolnienie lekarskie rozpoczęte nawet bezpośrednio po urlopie wypoczynkowym, przerywa okres niezdolności do pracy z powodu choroby i nakazuje liczyć od początku bieg rocznego terminu o jakim mowa w art. 94 § 1 u.s.p., z wszystkimi tego konsekwencjami dotyczącymi wypłaty wynagrodzenia. Analiza poszczególnych stanów faktycznych wskazuje, że udzielanie sędziom przez prezesów sądów urlopów wypoczynkowych bezpośrednio po długotrwałym zwolnieniu lekarskim, bez żądania przedstawienia orzeczenia o zdolności do pracy, jest powszechnie przyjętą praktyką. Urlopy wypoczynkowe, po 30 dniowej nieobecności w pracy z powodu choroby, są udzielane nie tylko w terminach odpowiadającym ustalonemu planowi urlopów, a poza tym często w sytuacjach, w których z okoliczności jednoznacznie wynika, że w dacie rozpoczynania urlopu wypoczynkowego sędzia jest nadal niezdolny do pracy z powodu choroby, a o udzielenie urlopu wypoczynkowego występuje wyłącznie po to by uchylić się od negatywnych skutków wynikających z art. 94 § 1 u.s.p. W obecnym brzmieniu przepisu art. 94 § 1 zd. 3 u.s.p., przy takim postępowaniu, może nigdy nie dojść do sytuacji wypłaty sędziemu 50% wynagrodzenia. Wpływanie przez pracowników na bieg okresów zasiłkowych poprzez przerwanie zwolnień lekarskich urlopami wypoczynkowymi, zostało już zauważone w

odniesieniu do pracowników korzystających ze świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby. Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2017 r. poz. 1368 z późn. zm.), do jednego okresu zasiłkowego wlicza się dwa lub więcej okresów niezdolności do pracy, jeśli zostały spowodowane tą samą chorobą, a przerwa pomiędzy poprzednim a kolejnym okresem niezdolności nie przekroczyła 60 dni. Uzasadnieniem do wprowadzenia 60-dniowej przerwy, zastępującej dotychczasową, 30-dniową (w ustawie z grudnia 1974 r.) było następujące: dotychczasowe przepisy, przewidujące 30-dniową przerwę, są nadużywane w celu uzyskania prawa do kilku okresów zasiłkowych z tytułu tej samej niezdolności do pracy. Tak krótka przerwa umożliwia powstanie prawa do nowego okresu zasiłkowego bez konieczności podejmowania pracy w jej trakcie. W praktyce występuje zjawisko wykorzystywania w trakcie tej przerwy urlopu wypoczynkowego, który łącznie z dniami wolnymi w postaci sobót i niedziel umożliwia nabycie prawa do nowego okresu zasiłkowego (Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz o zmianie niektórych ustaw, druk sejmowy nr 840 Sejm III kadencji). W tym stanie rzeczy, w zaproponowano zamianę treści art. 94 § 1 u.s.p. polegającą na wydłużeniu wskazanego w nim okresu do 60 dni.

Zmiany w art. 100 u.s.p. mają wyłącznie wynikowy charakter względem skutków ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym, Dz. U. poz. 848), mocą której ujednolicono wiek stanu spoczynku sędziów kobiet i mężczyzn.

W dodawanym art. 104 § 3a u.s.p. przewiduje się, że orzeczenie przez sąd dyscyplinarny, względem sędziego w stanie spoczynku, kary pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia, będzie skutkowało obniżeniem należnego sędziemu uposażenia do 50% do czasu prawomocnego zakończenia postępowania, z zastrzeżeniem wyrównania świadczenia w przypadku prawomocnego zakończenia postępowania wymierzeniem kary innej, niż kara pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia

Zmiana art. 105 u.s.p. służy uporządkowaniu regulacji dotyczącej możliwych form aktywności zawodowej sędziów w stanie spoczynku, w zakresie obejmującym wykonywanie obowiązków sędziego-wizytatora w sądzie oraz w Ministerstwie Sprawiedliwości. Zmiany dają sędziemu w stanie spoczynku wykonującemu wskazane zadania możliwość skorzystania z okresu wolnego od prac przez okres równoważny urlopowi wypoczynkowemu, a także

uzyskania – w razie delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości – analogicznie jak w przypadku delegacji czynnych sędziów, także dodatku funkcyjnego (obok specjalnego) w związku z realizacją powierzonych zadań.

Dodanie art. 106l § 1a u.s.p. umożliwi uwzględnienie, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych w szczególności z sytuacją osobistą asesorów, ich przeniesienie na inne miejsce służbowe, jednakże nie wcześniej, niż po upływie dwóch lat od daty mianowania.

Nowelizacja art. 110 u.s.p. jest konieczna z uwagi na pominięcie w noweli z dnia 8 grudnia 2017 r. kompleksowego uregulowania właściwości sądów dyscyplinarnych. O ile w sprawach dyscyplinarnych sensu stricto (tych, o których mowa w art. 110 § 1 pkt 1a) wskazano, że właściwym sądem dyscyplinarnym jest sąd dyscyplinarny wyznaczony na wniosek rzecznika dyscyplinarnego przez Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej, o tyle w sprawach, o których mowa w § 2 właściwość sądu dyscyplinarnego można jedynie ustalać na zasadzie interpretacji odsyłającej (jeśli chodzi o tzw. sprawy immunitetowe) albo analogii (jeśli chodzi o rozpoznawanie odwołań od tzw. wytyków prezesowskich – art. 37 § 5 u.s.p. oraz wniosków kolegium właściwego sądu lub Krajowej Rady Sądownictwa o przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe, gdy wymaga tego wzgląd na powagę stanowiska – art. 75 § 2 pkt 3 u.s.p.). Brak jest przepisu, który wskazywałby wprost na właściwość sądu dyscyplinarnego w tego rodzaju sprawach. Powyższe oznacza, że w najbardziej poważnych sprawach dyscyplinarnych, jakimi są bez wątpienia sprawy zainicjowane na skutek wniosku o uchylenie immunitetu sędziowskiego, które muszą być rozpoznane w terminie 14 dni (art. 80 § 2d u.s.p.), może nastąpić paraliż tych postępowań, co negatywnie wpłynie na tok postępowania przygotowawczego oraz godzić będzie w wizerunek wymiaru sprawiedliwości.

Zmiany w art. 112 u.s.p. dotyczą wprowadzenia możliwości wyboru i powołania przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych większej liczby zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym oraz, z uwagi na dyspozycję art. 112 § 13 u.s.p., także apelacyjnym. Nadanie nowego brzmienia art. 112 § 6-9 oraz 11-13 u.s.p. stanowi konsekwencję wprowadzonej w § 5a możliwości powołania więcej niż jednego zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym (apelacyjnym), a zmieniane normy dostosowują tryb wyboru i powołania wskazanych zastępców rzecznika do możliwości obsadzenia kilku stanowisk.

Nadanie nowego brzmienia art. 112a § 1 u.s.p. stanowi dalszą konsekwencję dopuszczenia powołania więcej niż jednego zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działającego przy sądzie okręgowym (apelacyjnym). W art. 112a § 1 określono zatem zasady przydziału spraw rzecznikom dyscyplinarnym, przy czym norma ta będzie miała zastosowanie do wszystkich rzeczników dyscyplinarnych – także Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych i jego Zastępców – zgodnie z treścią art. 112d u.s.p. Treść art. 112a § 2 u.s.p. dostosowano redakcyjnie do opisanych wyżej zmian.

Zmiana w art. 129 u.s.p. służy zapewnieniu stosowania względem sędziów w stanie spoczynku analogicznego środka, jak względem sędziów w stanie czynnym, w przypadku wydania przez sąd dyscyplinarny uchwały zezwalającą na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku do odpowiedzialności karnej za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. W obecnym stanie prawnym, w takim przypadku, sąd z urzędu zawiesza sędziego w czynnościach służbowych, co z kolei skutkuje obniżeniem jego wynagrodzenia w granicach od 25% do 50%. Mają na względzie niewykonywanie czynności orzeczniczych przez sędziego w stanie spoczynku, a w konsekwencji brak możliwości zawieszenia go w czynnościach służbowych, nie istnieje możliwość ograniczenia wypłacanego mu uposażenia. Projektowana regulacja usuwa tę niespójność. Jednocześnie przewiduje się – również analogicznie, jak w przypadku sędziego w stanie czynnym – że umorzenie lub zakończenie uniewinnieniem postępowania dyscyplinarnego skutkuje uposażeniem do pełnej wysokości.

Nowelizacja treści art. 151a u.s.p. służy usprawnieniu procedury przenoszenia referendarzy sądowych na inne miejsce służbowe na ich wniosek poprzez wykorzystanie do postępowania w tym przedmiocie funkcjonalności systemu teleinformatycznego, a także przewiduje możliwość odmowy przeniesienia, jeżeli miałyby dotyczyć innego sądu w tej samej miejscowości (a zatem nie wynikałoby np. ze zmiany sytuacji życiowej uzasadniającej ubieganie się o przeniesienie do innego miasta). Nadto – dla zapewnienia możliwości racjonalnego gospodarowania etatami referendarskimi – przewidziano dopuszczalność przeniesienia referendarza bez jego zgody, o ile następuje to pomiędzy sądami w tej samej miejscowości.

Zmiana art. 172 u.s.p. czyni zadość postulatowi środowiska ławniczego podwyższenia rekompensat wypłacanych ławnikom biorącym udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych. Jakkolwiek rekompensata ta nie może być utożsamiana z wynagrodzeniem, albowiem ławnik nie jest pracownikiem sądu i swe obowiązki wykonuje społecznie,

rekompensata ta – przewidziana ustawą – winna być godna i gwarantować gotowość obywateli do pełnienia tej funkcji. Podwyższenie rekompensaty z 1,9% do 2,64% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego spowoduje, że będzie ona wynosić ok. 106 zł za dzień pełnienia obowiązków, w miejsce dotychczasowej kwoty ok. 76 zł. Dodatkowo przewiduje się przyznanie ławnikom ryczałtu na pokrycie kosztów dojazdu do sądu w celu udziału w rozprawie w wysokości 0,25% podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, to jest około 10 zł.

Zmiana ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2188) zmierza w dwóch kierunkach. Przewiduje się wprowadzenie regulacji jednoznacznie przesądzającej, iż o wolnych stanowiskach asesorskich w sądach administracyjnych Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Należy wyjaśnić, że instytucja asesora sądowego, na gruncie regulacji ustrojowych sądownictwa administracyjnego uregulowana jest odmiennie i do pewnego stopnia autonomicznie, względem instytucji asesora sądowego w sądach powszechnych. Odrębności te dotyczą w szczególności postępowania w sprawie powoływania asesorów z tym, że w myśl art. 29 § 1 – Prawa o ustroju sądów administracyjnych w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie, m. in. do wojewódzkich sądów administracyjnych oraz asesorów sądowych, stosuje się odpowiednio przepisy o ustroju sądów powszechnych, z pewnymi wyłączeniami. Mając na względzie powyższe, w dotychczasowym stanie prawnym (sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2017 r. poz. 1139), dzięki możliwości odpowiedniego stosowania normy art. 20a § 4 u.s.p. wskazującego, że o wolnych stanowiskach sędziowskich i asesorskich Minister Sprawiedliwości niezwłocznie obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, możliwe było dokonywanie stosownych obwieszczeń w tym dzienniku urzędowym także w zakresie dotyczącym wolnych stanowisk asesorskich w sądach administracyjnych, na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego. W obecnym stanie prawnym, po zmianie modelu asesury w sądach powszechnych, stanowiska asesorskie obejmowane są wyłącznie przez absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, zaś ogłoszenie wolnych stanowisk asesorskich następuje w drodze zarządzenia Ministra Sprawiedliwości ogłaszanego jedynie w Dzienniku Urzędowym Ministra Sprawiedliwości oraz zamieszczanego w Biuletynie Informacji Publicznej przez Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, jako kierowane

wyłącznie do grona osób, które po ukończeniu Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin sędziowski. Skutkiem powyższego była zmiana brzmienia art. 20a u.s.p., w tym § 4, poprzez wyeliminowanie obwieszczenia o wolnych stanowiskach asesorskich w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. W celu przywrócenia jednoznacznej podstawy prawnej do obwieszczenia o wolnych stanowiskach asesorskich w sądach administracyjnych, konieczne stało się dodanie, w art. 6a, § 2a.

Druga zmiana, w art. 27a § 2, przewidująca wyeliminowanie warunku awansu na stanowisku starszego asystenta sędziego w postaci niekaralności dyscyplinarnej, jest konsekwencją braku istnienia regulacji normatywnych określających materialnoprawne podstawy i procedurę odpowiedzialności dyscyplinarnej asystentów sędziów. Tożsama zmiana, dotycząca asystentów sędziów sądów powszechnych, została już dokonana ustawą z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1452), zatem propozycja legislacyjna w tym zakresie zapewnia systemową spójność regulacji dotyczących asystentów sędziów w sądach powszechnych i administracyjnych.

Nowelizacja ustawy dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2018 r. poz. 624) wprowadza nowy rodzaj aplikacji – aplikację uzupełniającą – w celu ułatwienia dojścia do zawodu sędziego lub prokuratora osobom posiadającym doświadczenie zawodowe w wymiarze sprawiedliwości, to jest referendarzom sądowym oraz asystentom sędziów i prokuratorów.

Zakłada się organizację – na podobnych zasadach, jako obecnych aplikacji – aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej skierowanych do osób, które posiadają co najmniej dwuletnie doświadczenie w zawodzie referendarza sądowego lub asystenta. Nabór na aplikację sędziowską będzie odbywał się w drodze konkursu, zaś na aplikację prokuratorską w drodze skierowania przez Prokuratora Krajowego. Aplikacja będzie trwała 18 miesięcy, a zatem o połowę krócej od dotychczasowych, zaś zajęcia będą realizowane w weekendy tak, by nie uniemożliwić aplikantom świadczenia pracy.

Projekt ustawy zakłada nadto ograniczenie wiekowe przyjęcia na aplikacje, które będą wynosić 35 lat dla kandydatów na aplikację sędziowską i prokuratorską oraz 40 lat dla kandydatów na aplikację sędziowską uzupełniającą i aplikację prokuratorską uzupełniającą.

Ponadto w ustawie przewiduje się zmianę modelu egzaminu referendarskiego, w szczególności poprzez rezygnację z części ustnej.

Dodanie art. 40b ma na celu umożliwienia aplikantom skorzystania z okresu wolnego od zajęć i praktyk wymiarze 30 dni rocznie w pierwszym i drugim roku aplikacji, w celach wypoczynkowych, oraz tożsamego okresu wolnego od zajęć i praktyk w trzecim roku aplikacji, w celu samodzielnego przygotowania się do egzaminu.

Nowelizacja art. 41 doprecyzowuje, w jakiej dacie aplikant, który nie przystąpił do egzaminu sędziowskiego albo prokuratorskiego, bądź nie zdał tego egzaminu, traci uprawnienie do pobierania stypendium.

Zmiana art. 49 uzupełnia dotychczasową lukę prawną polegającą na braku możliwości powoływania patronów praktyk spośród osób innych niż sędziowie, prokuratorzy i referendarze sądowi, choć praktyki mogą odbywać się także w innych jednostkach, niż sądy i prokuratura.

Zmiana art. 53e służy zmianie modelu oceny wykładowców Krajowej Szkoły. W miejsce ocen okresowych proponuje się ocenę na wniosek Ministra Sprawiedliwości, członka Rady Programowej lub z własnej inicjatywy Dyrektora Krajowej Szkoły, z zachowaniem procedury opiniowania wykładowcy przez Radę i uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do zajęcia stanowiska w zakresie ewentualnego sprzeciwu względem wykładowcy, skutkującego wyłączeniem z składu kadry Krajowej Szkoły. Powyższa zmiana jest powiązana z uchyleniem art. 21 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 poz. 1139), który obligował Dyrektora Krajowej Szkoły do przedstawienia do zaopiniowania wszystkich wykładowców Radzie Programowej Krajowej Szkoły w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie tej nowelizacji.

Zasadniczym celem zmian w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa i ustawie o Sądzie Najwyższym jest doprowadzenie do usprawnienia postępowań prowadzonych przez Krajową Radę Sądownictwa w sprawach powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, w tym sędziego Sądu Najwyższego.

Zmiana art. 31 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa polega na umożliwieniu Przewodniczącemu Rady powoływania zespołów zajmujących się przygotowywaniem spraw indywidualnych do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady w składzie szerszym, niż trzyosobowy.

Nieracjonalne pozostaje bowiem, by w przypadku prowadzonych łącznie postępowań w sprawach powołania do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziów sądu, w którym obwieszczono znaczną liczbę wolnych stanowisk, o które ubiega się łącznie kilkadziesiąt, czy nawet kilkaset osób, opracowanie listy z rekomendacjami kandydatów, po wszechstronnym rozważeniu złożonych w toku postępowania dokumentów, realizowały jedynie trzy osoby. Względy celowości przemawiają za umożliwieniem poszerzenia składu zespołu w takim przypadku. Jednocześnie - w ocenie projektodawcy - nie wydaje się konieczne, w celu uniknięcia zbędnej biurokracji, zawiadamianie Ministra Sprawiedliwości, będącego wszak także członkiem Rady, o zmianach w składach zespołów, co uzasadnia wprowadzenie normy art. 31 ust. 2a zdanie drugie, jako wyjątek od zasady wyrażonej w zdaniu pierwszym.

Dodanie art. 32 ust. 1b ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa otwiera na przyszłość możliwość stosowania systemu teleinformatycznego do postępowań dotyczących powołania do pełnienia urzędu także na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, stosowanego obecnie w postępowaniach nominacyjnych na stanowiska sędziów sądów powszechnych.

Dodanie w art. 35 ust. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa służy umożliwieniu procedowania przez zespół, zajmujący się przygotowywaniem listy rekomendowanych kandydatów na wolne stanowisko sędziego, także w sytuacji, gdy dokumenty, o których mowa w art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 nie zostały złożone w toku postępowania nominacyjnego. Brak wydania przez kolegium lub zgromadzenie ogólne sędziów sądu opinii lub oceny o kandydacie nie powinno bowiem blokować postępowania prowadząc do niemożności jego zakończenia podjęciem uchwały o przedstawieniu Prezydentowi RP kandydatów do objęcia stanowisk sędziowskich.

Zmiany art. 44 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa gwarantują wyłącznie możliwości obstrukcji postępowań nominacyjnych poprzez wprowadzenie normy wskazującej, że odwołanie od uchwały obejmującej rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego nie wyłącza uprawomocnienia się jej w zakresie, w jakim rozstrzyga o przedstawieniu wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, a jedynie, w przypadku jej uwzględnienia, daje kandydatowi możliwość uwzględnienia jego wniosku w najbliższym, niezakończonym postępowaniu nominacyjnym (art. 44 ust. 1b i ust. 3a), a także umożliwiają, już na etapie kontroli dokonywanej przez Krajową Radę Sądownictwa, odrzucenie tych odwołań, które złożone zostały po terminie, nie spełniają wymogów formalnych lub z innych przyczyn pozostają niedopuszczalne, w celu uniknięcia

zbędnego obciążania sądów takimi odwołaniami (art. 44 ust. 2 zdanie drugie). Konsekwencją dodania normy art. 44 ust. 2 zdanie drugie jest dodanie w art. 44 ust. 1a zdania czwartego, zaś zdanie piąte tego przepisu określa instrukcyjny termin rozpoznania odwołania przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Zmiany w ustawie o Sądzie Najwyższym gwarantują kandydatowi do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego możliwość złożenia dodatkowych dokumentów w postępowaniu nominacyjnym, w celu wykazania posiadanych kwalifikacji do objęcia tego stanowiska (art. 31 § 2a), jednocześnie zaś wprowadzają rygor pozostawienia bez rozpoznania tych zgłoszeń, które nie spełniają wymogów lub zostały dokonane przez osoby niespełniające jednoznacznych, formalnych kryteriów do objęcia stanowiska (albo zostały złożone po terminie), w celu jednoznacznego uregulowania sposobu postępowania w takich przypadkach.

Nadanie nowego brzmienia art. 111 § 5 służy zaś umożliwieniu szybszego - z pożytkiem dla funkcjonowania Sądu Najwyższego - doprowadzenia do powołania Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, już po obsadzeniu 2/3 stanowisk sędziów Sądu Najwyższego.

Niezależnie od powyższego w ustawie o Sądzie Najwyższym wprowadzono opisaną już wcześniej zmianę przewidującą utrzymanie obecnego stanu prawnego w zakresie dopuszczalności ubiegania się jednocześnie wyłącznie o jedno stanowisko w tym sądzie (brak zmiany art. 31 § 2 tej ustawy, wobec odesłania w zakresie nieuregulowanym ustawą o Sądzie Najwyższym do u.s.p., mógłby dawać podstawy do twierdzenia, iż także w Sądzie Najwyższym można ubiegać się jednocześnie o więcej niż jedno wolne stanowisko sędziowskie).

Zmiany, dotyczące art. 117 ustawy o Sądzie Najwyższym służą zaś złagodzeniu skutków wejścia w życie przepisów nakazujących sędziom posiadającym także obywatelstwo państwa obcego, zrzeczenie się go pod rygorem wygaśnięcia stosunku służbowego, dając sędziemu możliwość zachowania zajmowanego stanowiska sędziowskiego bez zrzeczenia się obywatelstwa państwa obcego.

Przepisy przejściowe ustawy gwarantują możliwość stosowania nowych, usprawniających procedurę nominacyjną regulacji wprowadzanych ustawą także do postępowań o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego wszczętych i niezakończonych przed jej wejściem w życie.

W ustawie zdecydowano się nadto na wprowadzenie regulacji o charakterze przejściowym, stanowiącej realizację zaleceń Naczelnego Sądu Administracyjnego zawartego

w uzasadnieniu wyroków z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawach: II GSK 1741/16, II GSK 1742/16 oraz II GSK 2323/16. Projektowany przepis dotyczy osób, które mimo złożenia egzaminu wstępnego na aplikację notarialną, uzyskania wpisu na listę aplikantów notarialnych i odbycia wymaganego ustawą - Prawo o notariacie okresu szkolenia, nie otrzymały od rady właściwej izby notarialnej zaświadczenia o odbyciu aplikacji notarialnej (z uwagi na niezaliczenie wewnętrznego kolokwium w toku aplikacji, którego złożenia z wynikiem pozytywnym nie przewidywały jednak przepisy ustawy, jako warunku odbycia aplikacji), a następnie zostały dopuszczone do egzaminu notarialnego i złożyły go z wynikiem pozytywnym. Brak zaświadczenia o odbyciu aplikacji notarialnej, jak stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu ww. wyroków uniemożliwia, w obecnym stanie prawnym, powołanie takich osób na stanowisko notariusza. W konsekwencji zatem, mimo złożenia egzaminu wstępnego na aplikację notarialną, odbycia przewidzianego ustawą cyklu szkoleń i praktyk w czasie aplikacji, a następnie złożenia z wynikiem pozytywnym egzaminu notarialnego, osoby te mają w obecnym stanie prawnym zamkniętą drogę do zawodu notariusza. Problem ten, jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniach powołanych wyżej wyroków z dnia 18 kwietnia 2018 r., wymaga pilnego rozwiązania ze strony organów ustawodawczych i organów stosujących prawo. Projektowana regulacja stawowi zatem wykonanie zaleceń tego Sądu i jest niezbędna dla szybkiego i zgodnego z prawem uregulowania niepewnej sytuacji ww. osób.

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne, natomiast skutki finansowe zostaną pokryte w ramach odpowiednich limitów w częściach budżetowych.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem europejskim.